

Ruminant Performans

Ruminant Veteriner Hekimliği Dergisi

Sayı 84

02 / 2020

Yenidoğan buzağlarda başarı için 5 kolostrum stratejisi

Kışın buzağı beslemesi, ek dikkat gerektirir

ANC Huvepharma Yön. Kur. Bşk. İsmail Özdemir Ulusal bir şirket olarak başlayıp uluslararası bir şirkete evrilmiş hikayesi

ANC Huvepharma Türkiye Gnl. Md. Cansel Tekmen: Huvepharma'nın en önemli yatırım alanlarından biri de aşı üretimi olacak

Karma Yem üretimi 25 milyon ton oldu

Mutlu Ecza Deposu kurucusu ve Burdur Veteriner Hekimler Odası Başkanı Kazım Üstüner: "Üreticimiz, ithalatla cezalandırılmamalıdır"

"Böyle giderse 10 sene sonra her ailenin bir veteriner hekim çocuğu olacak"

Ruminantlarda Q Humması: Bir hayvan ve insan sağlığı sorunu

İneklere periparturient dönemde karaciğer ve enerji metabolizması nasıl etkilenmektedir?

15. Agro Expo İzmir'de gerçekleşti

"Her veteriner hekim, belli aralıklarla kendini bilgi olarak güncellemeli"

Köyden kente göçü engellemek için devlet, yetiştiricileri sosyal sigorta ile desteklemelidir

Veteriner hekimler için haber sitesi
www.performansdergileri.com

HIPRABOVIS®

4

Tetralıvan, kombine aşı: IBR, BVD, PI-3, BRSV

“COMPLEX” SORUNLARA DÖRT 4'LÜK ÇÖZÜM

Canlı BRSV Suşu
Respiratorik ve Reprodüktif Koruma
Fötal Koruma¹
Tüm Sürüde Eş Zamanlı Aşılama

SÜT & BESİ

The Reference
in Prevention
for Animal Health

**AŞI KORUR
KAZANDIRIR**

Referans: 1) "BVD FOETAL PROTECTION INDUCED BY VACCINATION IN CATTLE" Casademunt, S.; Robles, V.; MacArthur, M.; HIPRA, Amer (Girona), Spain. / "Bovine Health Consultant, New Berlin, Wisconsin, USA. *Corresponding author: santiago.casademunt@hipra.com

HIPRABOVIS® 4 Enjeksiyonluk Süspansiyon için Liofilizat ve Çözücü. **SADECE HAYVAN SAĞLIĞINDA KULLANILIR. BİLEŞİMİ:** Her doz (3 ml) aşağıdakileri içermektedir. Aktif maddeler: İnaktif Enfeksiyöz Bovine Rhinotracheitis Virüsü, LA suşu ve 50 ELISA* İnaktif Parainfluenza-3 Virüsü, B4 suşu ve 1/16 HM** İnaktif Bovine Viral Diyare Virüsü, NADL suşu ve 50 ELISA* Canlı atipik Bovine Respiratorik Sinsiyal Virüsü, 1YM-56 suşu ve 10⁶ CCID₅₀*** ELISA- Aşılanmış tavşanlarda ELISA ile tespit edilen antikor titrleri. ** HAI: Aşılanmış tavşanlarda hemagglütinasyon (ayrıştırıcı) inhibisyonu ile tespit edilen antikor titrleri. *** CCID₅₀: %50 hücre kültürü etkinlik doz. **FARMASÖTİK ŞEKLİ:** Enjeksiyonluk Süspansiyon için Liofilizat ve Çözücü. **HEDEF TÜRLER:** Büyüktıktaç (buzağı, ilana, yetişkin inek ve dişi). **ENDİKASYONLAR:** Yetişkin inek ve dişi enfeksiyöz püstitler vuhovajinitis dahil Enfeksiyöz Bovine Rhinotracheitis (IBR) ve mukozal hastalık dahil Bovine Viral Diyare (BVD) ve Bovine Respiratorik Sinsiyal Virüsü (BRSV) kaynaklı pnömoninin neden olduğu klinik belirtileri önlemek amacıyla aktif immunizasyon için kullanılır. Bağışıklık uygulamadan 3 hafta sonra başlar ve 12 ay boyunca devam eder. **KONTRENDİKASYONLAR:** Yoktur. **UYGULAMA YOLU VE DOZU:** Liofilizat kısmı ile suyu karıştırarak süspansiyon haline getirilir. Tüm ağırlık ve yaşlar için bir doz (3 ml) uygulanır. Uygulama yolu boyun kasına kas içi enjeksiyon veya gerdandan derialtı enjeksiyondur. **AŞILAMA PROGRAMI: Buzağlar:** 4-6 haftalık hayvanlara bir doz uygulanır ve 21-30. günde ikinci bir doz uygulanması yapılır. Yılda bir kez tek doz ile yeniden aşılanır. **Danalar:** Bir doz uygulanır ve 21-30. günde ikinci bir doz uygulanması yapılır. Yılda bir kez tek doz ile yeniden aşılanır. **Yetişkin inekler:** Bir doz uygulanır ve 21-30. günde ikinci bir doz uygulanması yapılır. Yılda bir kez tek doz ile yeniden aşılanır. **Düveler:** Bir doz uygulanır ve 21-30. günde ikinci bir doz uygulanması yapılır. Yılda bir kez tek doz ile yeniden aşılanır. **İLAÇ KALINTI ARINMA SÜRESİ (İKAS):** Sıfır gün. **HEDEF TÜRLER İÇİN ÖZEL UYARILAR:** Sadece sağlıklı hayvanlar aşılanmalıdır. **GEBELİK, EMZİRME VE YUMURTlama DÖNEMİNDE KULLANIM:** Gebelik ve emzirme sırasında kullanılmamalıdır. **KULLANIM İÇİN ÖZEL ÖNLEMLER:** Veteriner Hekim gözetiminde uygulanır. Çocukların görmeyeceği ve ulaşamayacağı yerlerde bulundurulur. **HAYVANLARDA KULLANIM İÇİN ÖZEL ÖNLEMLER:** Steril malzemeler kullanarak uygulanır. Kullanmadan önce çalkalayarak liofilizat kısmını su kısmı içinde süspansiyon haline getirmesi sağlanır. **ANTİDÖT:** Önemli dozlar 10 kat fazla uygulanmışta dahi, "Ters Etkiler" başlığında belirtilenler dışında herhangi bir ters etki gözlenmemiştir. **TERS ETKİLER (SIKLIĞI VE CİDDİYETİ):** İlaç hassas hayvanlarda anafilaktik reaksiyonlar oluşabilir. Böyle bir durumda epinefrin veya benzer bir madde uygulanır. **DİĞER TIBBİ ÜRÜNLER İLE ETKİLEŞİM:** Bilinen etkileşim yoktur. **UYUMSUZLUKLAR:** Bilinen bir uyumsuzluk yoktur. **RAF ÖMRÜ:** Ambalajlanmış veteriner tıbbi ürünün raf ömrü: 18 ay. İki kısım tabletlere göre karıştırıldıktan sonra bekleme süresi 3 raf ömrüdür. Hemen kullanılmalıdır. **SAKLAMA KOŞULLARI:** Soğuk zincirde saklanmalı ve taşınmalıdır. 2°C ile 8°C arası. Dondurulmamalıdır. Güneş ışığından korunmalıdır. **TİCARİ TAKDİM ŞEKLİ:** Liofilizat kısmı: 10 ml (5 ve 30 doz), 1'lik cam flakon, Tip I bromobütill elastomer tıpa, ve anodize alüminyum kapsül. Sıvı kısım (çözücü): 20 ml/1'lik Tip I cam flakonlar içinde 15 ml (5 doz), 100 ml/1'lik Tip II cam flakonlar içinde 90 ml (30 doz), kağıt olarak Tip I bromobütill elastomer tıpa, ve anodize alüminyum kapsül. Sunum şekli: Karton kutu içinde, 5 veya 30 dozluk 10'ar flakon liofilizat ve 10'ar flakon (5 doz için 15 ml, 30 doz için 90 ml içeren) çözücü. Tüm ambalaj şekilleri piyasaya sürülmeye hazır. **KULLANILMAMIŞ ÜRÜN VEYA ATIK MATERYALLERİNİN İHMASI İÇİN ÖZEL ÖNLEMLER:** Kullanılmayan tıbbi ürünler ve kullanım sonrası atık malzemelerin imhası yerel kanun ve yönetmeliklere uygun olarak yapılmalıdır. **PROSPEKTÜS ONAY TARİHİ:** 12.10.2018 **GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI PAZARLAMA İZİN TARİHİ:** 16.02.2018 **PAZARLAMA İZİN SAHİBİNİN ADI VE ADRESİ:** HIPRA VE TERİNER MÜSTAHZARLARI TİCARET LTD. ŞTİ. Y. Duduğu Mh. Necip Fazıl Bulvarı Keçiçe Çarşısı Sit. B 2 Blok, No:44/29-30 Ümraniye/İSTANBUL. Tel: 0212 526 60 00 Web adresi: www.hipra.com E-posta adresi: turkey@hipra.com **ÜRETİCİ FİRMA:** LABORATORIOS HIPRA, S.A. Avda. La Selva, 135 - 17170 Amer (Girona) İSPANYA. Detaylı bilgi için prospektüse bakınız.

içindekiler

Veteriner hekimliğin sosyal medyası
www.facebook.com/hayvanciliktap performans
6.200+ takipçi

Haber

Yenidoğan buzağlarda başarı için 5 kolostrum stratejisi

4

Haber

Kışın buzağı beslemesi, ek dikkat gerektirir

8

Röportaj

ANC Huvepharma Yön. Kur. Bşk. İsmail Özdemir Ulusal bir şirket olarak başlayıp uluslararası bir şirkete evrilişin hikayesi

10

Röportaj

ANC Huvepharma Türkiye Gnl. Md. Cansel Tekmen: Huvepharma'nın en önemli yatırım alanlarından biri de aşı üretimi olacak

14

Röportaj

ANC Huvepharma Gnl. Md. Yrd. Menekşe Gökşen: Huvepharma hızlı büyüyen bir firma

17

Röportaj

Huvepharma Türkiye-ANC Rumicerent Satış Md. Hasan Özçelik: "Buzağı sağlığına odaklanıyoruz"

18

Röportaj

Deniz Erçin, Agromarket Kategori Md.: "Yetiştiriciler için A'dan Z'ye her şey bizde"

19

Makale

20

Ruminantlarda Q Humması:
Bir hayvan ve insan sağlığı sorunu

Haber

İnterhas 2019 yıl sonu değerlendirme toplantısı

26

Makale

28

B vitamini süt inekleri için neden önemlidir?

Makale

Prof. Dr. Ayhan Baştan

İneklere periparturient dönemde karaciğer ve enerji metabolizması nasıl etkilenmektedir?

32

Haber

Karma Yem üretimi 25 milyon ton oldu

38

Röportaj

40

Mutlu Ecza Deposu kurucusu ve Burdur Veteriner Hekimler Odası Başkanı Kazım Üstüner: "Üreticimiz, ithalatla cezalandırılmamalıdır"

Röportaj

48

Vet.Hek. Ali Var Köyden kente göçü engellemek için devlet, yetiştiricileri sosyal sigorta ile desteklemelidir

Röportaj

Vet. Hek. Hidayet Başaran

"Her veteriner hekim, belli aralıklarla kendini bilgi olarak güncellemeli"

50

Röportaj

Vet.Hek. Fahrettin Yallagöz

"Böyle giderse 10 sene sonra her ailenin bir veteriner hekim çocuğu olacak"

52

Röportaj

Doç. Dr. Hakan Üstüner Küçükbaş hayvan sayısı, ülke nüfusunun yarısına kadar düştü"

53

Haber

58-64

15. AgroExpo İzmir'de gerçekleşti

Sahibi ve Yazı İşleri Md.

Aslan SARIZEYBEK 0532 425 90 93
performansdergileri@yahoo.com

Genel Koordinatör: Vet. Hek. Abdullah MERT
Sayfa tasarım grafik: Aslan SARIZEYBEK

Bölge temsilcileri:

Ankara temsilcisi:

Vet. Hek. Yeşim Yılmaz 0535 851 73 12

İzmir temsilcisi:

Vet. Hek. Hakan Boyar 0533 414 15 32

Burdur temsilcisi:

İsa Can Uğuralp 0546 546 30 15

Malatya temsilcisi:

Vet. Hek. Mehmet Erkan Doğan 0532 626 90 42

Yönetim yeri:

Ağaoğlu My Town Sitesi A2 Blok D:35 Tepeüstü Ümraniye - İstanbul 0216 / 650 17 63

Baskı yeri:

Ege Reklam ve Basım Sanatları San. Tic. Ltd. Şti. Esatpaşa Mah. Ziyapaşa Cad. No:4/1 Ataşehir İstanbul Tel: 0216 470 44 70 Sertifika No: 45604

Yayın türü:

Ulusal, süreli, aylık dergidir. Dergimizde yayınlanan makalelerin sorumlulukları yazarlarına aittir. İzin alınmadan kullanılamaz.

Performans

www.performansdergileri.com

Cebinizdeyiz!!
Veteriner Hekimler için
Haber Sitesi

YENİDOĞAN BUZAĞILARDA BAŞARI İÇİN 5 KOLOSTRUM STRATEJİSİ

Buzağılama sezonunda yenidoğanlarınızı sağlıklı tutmak için, bu ipuçlarını göz önünde bulundurun.

Yeni doğmuş bir buzağının kendi başına kalkması ve emmesi muhteşem bir şeydir. Ancak bazen bir buzağı doğumdan hemen sonra, biraz yardıma ihtiyaç duyar. Nebraska Üniversitesi Great Plains Veteriner Eğitim Merkezi'nde veteriner epidemiyolog olan Brain Vander Ley, yenidoğan buzağılarınıza emme başlayıp kolostromunu alana kadar biraz mama verilmesini tavsiye ediyor.

Neden? Yenidoğan buzağılar midelerine ilk besini alır almaz (sadece küçük bir tane olsa bile) bağırsak duvarları kapanmaya başlar ve kolostromda bağırsıklık için gerekli antikorları emme kabiliyetini kaybederler. Bir buzağı kolostromdan pasif transfer almazsa,

korunamaz ve bu buzağılar hayatta kaldıklarında genellikle zayıf bir bünyeye sahip olur.

Yeni doğan buzağuların antikor emilimi ve bağırsıklığını optimize etmek için, “elimizde dört saatlik zaman dilimi olan pencere var. Bu yüzden hemen başlamak önemlidir” diyor Vander Ley.

Sağlıklı buzağılara sahip olmak için beş strateji:

Strateji 1: Buzağılara kolostrom takviyesi gerektiğinde, tam bir doz verin. Mümkün olduğunca çabuk verin. Takviye kolostrom, önceden belirlenen bir inekten geliyorsa, mümkün olduğunca süt sağlayın. Van der Ley, eğer

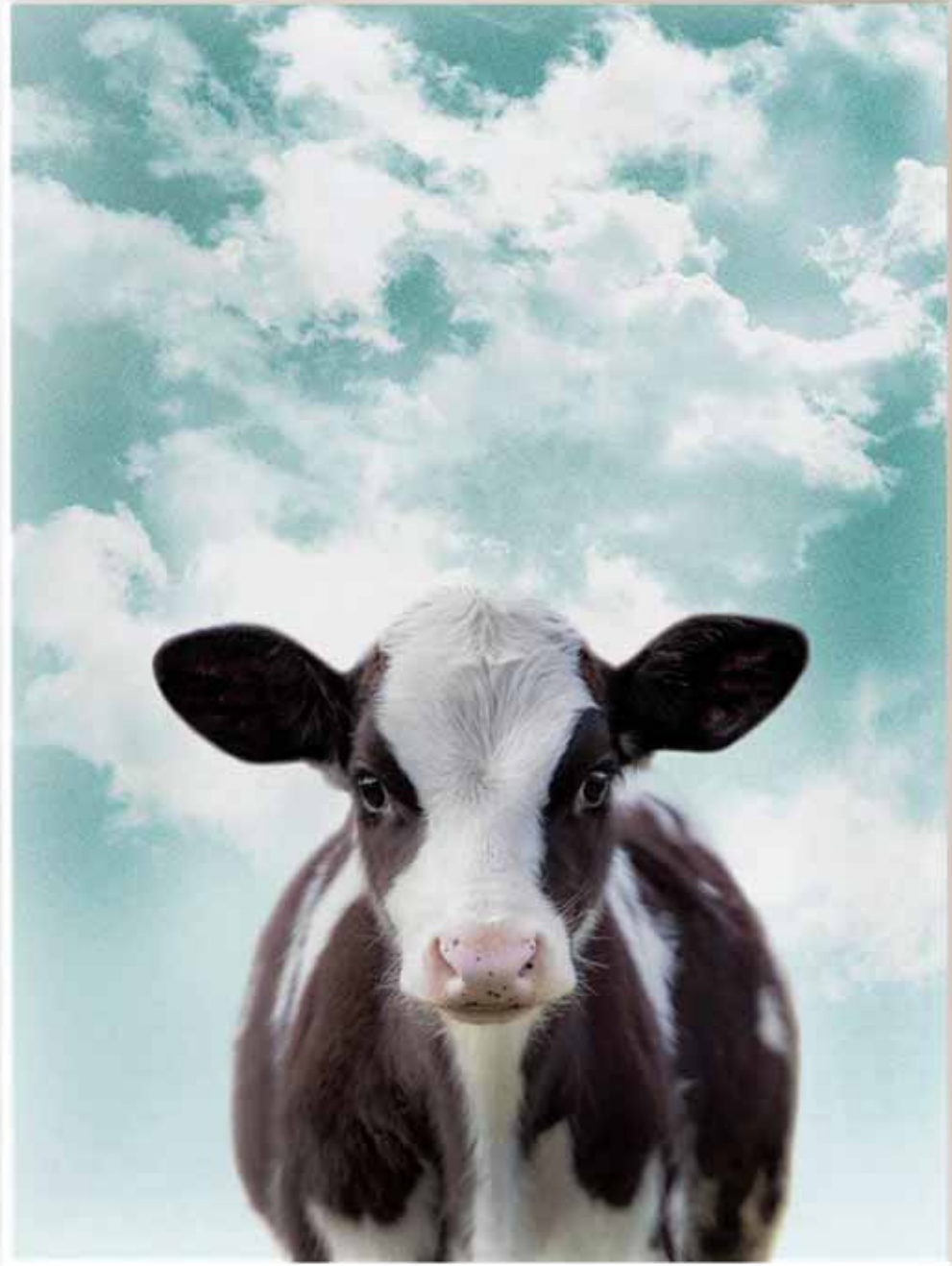
satın alınmış bir takviyeyse, buzağıya verilecek tam bir dozun 100-120 grama eşdeğer antikor sağlaması gerektiğini söylüyor. Bunun genellikle iki paket olduğunun altını çiziyor.

Strateji 2: Eğer kolostrom inekte mevcut değilse, pahalı ve daha az etkili olarak adlandırıldığı bir kolostrom takviyesi yerine, kolostromun yerini alan ürün kullanmanızı öneriyor. Kolostrom ürün etiketinde “kurutulmuş kolostrom” içermesi gerektiğini belirtiyor.

Strateji 3: Biberonla besleme, buzağıda mide kanalı oluşturarak doğru besleme için tercih edilir. Çünkü emzirme işlemi rumenin kapanmasını teşvik eder. Bu, kolostrom sıvısının rumeni atlamasına ve emilim için doğrudan

Yeni doğan buzağıların antikor emilimi ve bağışıklığını optimize etmek için:

*“Elimizde dört saatlik zaman dilimi olan pencere var.
Bu yüzden hemen başlamak önemlidir”*

“Araştırmalar, 5’ten daha az vücut kondisyon skoruna sahip ineklerin güç doğum oranının iki kat daha fazla olduğunu gösteriyor”.

bağırsaklara gitmesine izin verir. Oysa bu kanal, rumenin içine sıvı biriktirme eğilimindedir.

Strateji 4: Vander Ley’e göre, buzağılamadan önce ineğin vücut kondisyon skorunun (BCS) 5 veya 6 olması, daha az yenidoğan buzağı sorunu olur. İnekler daha hızlı doğum yapar, daha iyi kolostrum üretirler, buzağı daha hızlı ayağa kalkar ve daha iyi antikor koruması alır. Ayrıca, vücut kondisyon skorunun 5’in altında olması durumunda da kötü şeyler olur. 2014’ten beri yapılan araştırmalar, 5’ten daha az vücut kondisyon skoruna sahip ineklerin güç doğum oranının iki kat daha

fazla olduğunu gösteriyor.

Strateji 5: Doğum sırasında elle yardım edilerek çekilmesi gereken yenidoğanlara, özel dikkat gösterin. Buzağıyı yanlış çekmek, asidoz ve/veya beyin fonksiyonunda sıkıntılara neden olabilir. Bu buzağının ilk dört saat içerisinde emme risklerini de artırır. Emme yeteneklerinin değerlendirilmesi için buzağının ağzına 2 parmağın yerleştirilmesi tavsiye edilir. Güçlü emme refleksi gösterirse, muhtemelen iyi olacaktır. Ancak emme gücü zayıfsa %98 oranında kendi başına kolostrumu alma şansı olmayacaktır. Yani fazladan bir adım gerekecek ve buzağıya

kolostrum verilecektir.

Ek İpuçları

- Kolostrum, buzağının ağzına giden ilk şey olmalıdır. Asla kolostrumdan önce probiyotikler vermeyin.
- Buzağılamadan önce ineklerin doğru beslenmesini ve aşılarını sağlamak, kolostrum aracılığıyla buzağılar için faydalı olacak antikorları, annenin kan dolaşımına verebilir.
- Yenidoğan buzağılarda hipotermilerden kaçınin. Hipotermi, buzağıyı yavaşlatır ve antikorların vücuttan emilme yeteneğini azaltır.

BİLEŞİMİ:

Berrak, renksiz ve steril çözeltinin her ml'si;

L-Arginin HCl 50 mg

(41,3 mg L-Arginin'e eşdeğer)

Kalsiyum boroglukonat 50 mg

(4,15 mg Kalsiyum'a eşdeğer)

BÜYÜME ve VERİM FORMÜLÜ

- ✓ Genç Hayvanlarda Gelişimi Hızlandırır^{1,2}
- ✓ Canlı Ağırlık Artışı Sağlar^{1,2}
- ✓ Bağışıklık Sistemini Güçlendirir³
- ✓ Büyüme Hormonunu Stimüle Eder⁴

Kışın Buzağı Beslemesi, Ek Dikkat Gerektirir

Kış hem insan hem de hayvanlar için hoş olmayan bir mevsim olabilir, ancak genç süt buzağları soğuk havaların getirdiği ekstra yüklerle karşı özellikle hassastır.

Ohio State Üniversitesi Profesörü ve Süt Uzmanı Maurice L. Eastridge, buzağların yetişkin hayvanlara kıyasla daha fazla dış vücut yüzey alanına sahip oldukları için, vücut sıcaklıklarını düzenlemek için orantısız olarak daha fazla enerji harcaması gerektiğini söyledi.

Sonuç olarak, buzağlar soğuk koşullarda daha yavaş büyüyebilir, kilo verebilir, daha sık hastalanabilir ve hatta soğuk stresi nedeniyle ölebilirler.

Eastridge, kış aylarında Süt Sığırları ve Düveleri Yönetme önerileri arasında, kış mevsiminde

buzağların beslenme uyumlarını artırmak için aşağıdaki olası stratejileri sıraladı:

- Süt ikame yemi ile besleniyorsa, en az % 20 yağ içermelidir.
- Sıvının süt ikame maddesinin katı içeriği % 12.5'ten % 16'ya yükseltilebilir (galon başına 17 ila 22 oz. toz).
- Aynı besleme miktarını korurken, günlük beslemeleri 2-3 karta çıkarın.
- Besleme başına daha fazla süt ile besleyin, örneğin günde iki kez 2-3 litre artırın.

Küçük cins buzağların günde en az 1.3 lb kuru madde (DM) ve 0.3 lb. yağ tüketmesi için bu stratejilerin bir kombinasyonunu kullanın. Büyük cins buzağlar günde 2.0 lb. ve 0.5 lb. yağ tüketmelidir. (Süt ikame tozu

yaklaşık % 95 DM'dir; tam yağlı süt % 13 DM'dir).

Eastridge, "Bu stratejiler, aynı zamanda yüksek kalitede buzağı başlangıç yemi ve bol miktarda temiz su verilirken kullanılmalı" dedi. Su, kış aylarında donma veya buzağı yetiştiricilerinin yeterli miktarda suyu vermemesi nedeniyle beslenmeyi sınırlandırabilir.

Eastridge, beslenmeyi artırmaya ek olarak, buzağların ısı kaybını veya hipotermiyi önlemek için ek desteğe ihtiyaç duyduğunu söyledi. Bu önlemler arasında; şiddetli rüzgar kaynaklı hava akımlarından kulübelerin izole edilmesi, genç buzağların derin, kuru, organik yataklarla (tercihen saman) yataklanması ve her hayvanda temiz, kuru buzağı ceketlerinin kullanılmasını tavsiye etti.

*Ulusal bir şirket olarak başlayıp
uluslararası bir şirkete
evrilişin hikayesi*

2004 yılında hayvan sağlığı ve beslenmesi alanında faaliyet göstermek üzere ANC A.Ş. şirketini kuran İsmail Özdemir, firmanın tüm hisselerini şirket hayatı için kısa sayılabilecek 15 yıllık bir sürede Huvepharma gibi global hayvan sağlığı sektöründe hızla yükselen uluslararası bir firmaya devrederek, ANC A.Ş.'nin lokal bir firmadan uluslararası bir firmaya dönüşümünü sağladı.

Huvepharma'nın Türkiye pazarına giriş hikayesini bu işin mimarı ve ANC'nin kurucusu İsmail Özdemir'den dinledik.

AIC
HIVEPHARMA
GRANCE

İsmail Özdemir

**“İş hayatında
karşınıza
çıkan fırsatları
değerlendirmek
ve akılcı
kararlar vermek
durumundasınız”**

2004 yılında şirketi kurdunuz ve şu anda şirketin yönetim kurulu başkanı-sınız. Geriye baktığınızda kariyerinizle ilgili değerlendirmeleriniz nelerdir?

Kariyer anlamında bugüne dek hemen hemen tüm istediklerimi gerçekleştirdiğimi düşünüyorum. 1984 yılında A.Ü. Veteriner Fakültesi'nden mezun olduktan sonra Millî Eğitim Bakanlığının bursluluk sınavını kazanarak ihtisasımı yapmak üzere İngiltere'ye gittim. Londra Üniversitesi, Kraliyet Veteriner Fakültesi, Mikrobiyoloji bölümünde ihtisasımı tamamladım. Kanatlı Paramiksovirusleri üzerine yaptığım çalışmalar benim kanatlı sektörüne ilgi duymama ve bu alanda çalışmama zemin oluşturdu. Yaklaşık 3 yılın sonunda ülkeye döndüm ve Manisa'da Tavuk Hastalıkları Araştırma ve Aşı Üretimi Enstitüsü'nde çalışmaya başladım. Enstitüde çalışmaya son derece heyecanla başladım, ancak geçen zaman içerisinde bu heyecan yok olmaya başladı ve bu beni özel sektörde çalışmaya yönlendirdi. Global hayvan sağlığı firmaları olan Bayer ve Pfizer ilaçlarında çeşitli kademelerde çalıştım ve bu kuruluşlar benim için tecrübelerimi artırdığım gerçek birer okul oldu. Bu tecrübelerimi daha sonra genel müdürlüğümü yaptığım Vimar'da

değerlendirme fırsatı buldum. Burada geçen 6-7 yılın sonunda ortaklarımla birlikte 2004 yılında ANC A.Ş.'yi kurarak yeni bir maceraya başladık ve işimizi bu noktaya taşıdık.

Huvepharma® ile işbirliğiniz nasıl başladı ve gelişti?

ANC'yi kurduktan hemen sonra Huvepharma® ile iş birliğine başladık. O yıllar Huvepharma'nın da global olarak atılımlar yapmaya başlama yıllarıydı. Son derece stratejik olan ürünlerinin ve üretim gücünün farkına varmış, bunları global olarak değerlendirmeye henüz başlamıştı. Tüm dünyada ekipler kuruyor, doğru profesyonelleri ve partnerleri bünyesine katıyordu. Ekibimizin kanatlı sağlığı ve özellikle koksidiyozis kontrolü gibi bazı önemli alanlardaki uzmanlığı sayesinde başarılı olduk. Türkiye pazarını beklentilerinin üzerinde geliştirdik.

Bu noktada ANC'ye talip oldular ve belirli bir müzakere sürecinden sonra Huvepharma organizasyonunun bir parçası olduk. Esasen ANC olarak birçok global firma ile iş birliği yapmaktayız. Ancak Huvepharma ürünleri toplam hacmimiz içinde her zaman %50'nin üzerinde önemli paya sahip olmuştur.

Bu değişimin üzerinden beş yıl geçti. Ekibimizle birlikte geçiş sürecini başarıyla tamamlamış durumdayız.

Hayalinizde, şirketin kuruluşundan itibaren şirketi devretmek, uluslararası bir konuma getirmek gibi bir durum var mıydı?

Esasen böyle bir planımız yoktu. Tüm düşüncemiz, işimizi doğru biçimde yapmak ve geliştirmek yönündeydi. Ancak iş hayatında karşınıza çıkan fırsatları değerlendirmek ve akılcı kararlar vermek durumundasınız. Bunu yapmaya çalıştık. Huvepharma dünyanın sürekli biçimde en hızlı büyüyen hayvan sağlığı firması. Büyüme hızı son 15 yıldır ortalama yıllık %20'nin üzerinde. Bu, kuruluşun her dört yılda bir iki katı büyümesi anlamına geliyor. Öte yandan yöneticileri ile uzun yıllara dayanan dostluğumuz var ve iş yapış biçimlerimiz çok benzer. Bu dinamik yapı içinde bulunmak, birlikte projelere imza atmak, büyümek son derece keyifli oldu. Şu anda ANC olarak Huvepharma içinde en büyük beş pazardan birisiyiz.

Bu noktada, bizlere başından beri güvenen ve destekleriyle geldiğimiz seviyeye taşıyan müşterilerimize te-

Huvepharma, Peshtera'da geçtiğimiz yıl tamamlanan ve faaliyete geçen yeni tesisleri ile üretim hacmini artırdı.

“Profesyonel yaşantım boyunca hayvan sağlığı, hayvan beslenmesi sektörlerinde çalışmaktan büyük keyif aldım”.

şekkür eder, kendilerine minnettar olduğumu belirtmek isterim.

Sektöre yeni bir vizyon getirdiniz, yaptığımız işlerle ufuklar açtınız. Bu konuda neler hissediyorsunuz?

Teşekkür ederim. Bana göre başarının altında; projeleriniz, ürünleriniz, servislerinizle kendinizi rakiplerinizden farklılaştırabilmek yatıyor. Ben başından beri bunu gerçekleştirmek için çalıştım ve karşılığını gördüm. Akademik geçmişim olması yaptığım tüm çalışmalarda bana çok yardımcı oldu. Pazarlamayı sevdim ve pazarlama çalışmalarımızın bir bütünlük içinde yapılmasını sağlamaya çalıştım. Her zaman teknik yönü kuvvetli bir ekip olmaya çalıştık ve bu alanda kendimizi sürekli geliştirdik. Müşterilerimiz için kullanabileceğimiz kaynaklarımızı hep teknik desteğe ve eğitime harcadık. Sonuçta yaptıklarımızla ve bunları birlikte gerçekleştirdiğim ekibimle gurur duyduğumu belirtmek isterim.

Genel Müdürlük görevinizi devrettiniz ve ANC'de yönetim kurulu başkanını olarak devam ediyorsunuz. Bundan sonra neler yapmayı planlıyorsunuz?

Evet. Artık ANC'de yeni bir yönetim

ekibi var. Şu andaki gayretim ANC'nin faaliyetlerine başarılı biçimde devam etmesini sağlamaya çalışmak ve yeni yönetime destek vererek süreci yönetmek. Gelecekte, günlük operasyonlardan kademeli olarak çekilmeyi ve kendime daha fazla zaman ayırmayı planlıyorum. Doğup büyüdüğüm Bolu'nun Kıbrısçık İlçesinde damızlık Bafra koyunu yetiştiriciliği için bir çalışma sürdürüyorum. Bu proje yöreye katkı sağlayacak sosyal yönü de olan bir proje. Hedefim bunu örnek bir işletme haline getirmek. Kıbrısçık sürekli biçimde dışarıya göç veren, ekonomik şartları çok zayıf bir ilçe ve umarım yaptığımız proje ile bu coğrafyanın gelişmesine katkıda bulunuruz.

Son olarak vermek istediğiniz bir mesaj var mı?

Profesyonel yaşantım boyunca hayvan sağlığı ve beslenmesi sektöründe çalışmaktan büyük keyif aldım. Müşterilerimiz, tedarikçilerimiz, rakiplerimiz, kısaca tüm paydaşlarımız ile yıllarca birlikte olduk ve karşılıklı katkılar sağladık. Kendilerine bugüne kadar bana olan güvenleri, destekleri için çok teşekkür ederim. Tüm dostlarımla iletişimimiz gelecekte de bir şekilde süreceğine eminim.

ANC A.Ş., teknik servislerinde başarıya ulaşmak için uzmanlaşma yolunu seçerek Avicenter, Rumicenter ve Aquacenter departmanlarını hayata geçirdi. Yanı sıra “Çiftliğim Agromarket”i kurarak çiftliklerin ihtiyaç duyabileceği yüzlerce çeşit ürünün yer aldığı market zincirlerini hizmete sundu.

Huvepharma, global anlamda yaptığı yatırımlar ve satın almalarla büyüme-ye devam etti ve dünyanın en büyük ilk on hayvan sağlığı firması arasında yerini aldı. Bu süreçte, en önemli partnerlerinden birisi olan ANC'deki gelişmeler kendilerinin ilgisini çekti ve Türkiye pazarına yatırım yapmak istediler. Ve böylelikle ANC'yi bünyelerine kattılar.

Huvepharma® kimdir?

Huvepharma®, Domuschiev ailesine ait Bulgaristan merkezli özel bir kuruluştur. Dünyanın en büyükleri arasında olan fermantasyon tesislerinin özelleştirilmesi ile birlikte globalleşme çalışmalarına başlamış ve özellikle koksidiyostatlar, yem enzimleri ve hayvan sağlığı ürünlerinde global pazarın lider firmaları arasındaki yerini almıştır. Hayvan sağlığı alanında dünya çapında gerçekleştirdiği satın almalarla pazardaki pozisyonunu daha da güçlendirmiş bulunuyor.

Huvepharma, sadece kanatlı ve ruminant gibi hayvansal ürün elde edilen hayvancılık sektörlerinde faaliyet göstermekte ve büyümesini bu alanlarda gerçekleştirmektedir.

ANC A.Ş'nin Huvepharma'ya devri sonrası geçen 5 yılın ardından, Yönetim Kurulu Başkanı olarak görevini sürdüren İsmail Özdemir'den boşalan koltuğa Cansel Tekmen geçti. Ocak 2020 itibariyle Huvepharma® Türkiye - ANC Genel Müdürü olarak görevini sürdüren Cansel Tekmen'den sektörle ilgili değerlendirmelerini aldık.

Kendinizden biraz bahseder misiniz?

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi mezunuyum. 1995'te Köytür Bolu Tavukçuluk A.Ş.'de broiler uzmanı olarak çalışmaya başladım. 1,5 yıl canlı üretim departmanında çalıştıktan sonra satış müfettişi olarak satış departmanına geçtim. Köytür'de farklı bölgelerde toplam 6,5 yıl çalıştım. Sonrasında, 2001 yılından itibaren 11 yıl boyunca Hayat Holding'de satış ile ilgili çeşitli pozisyonlarda çalıştım. 2012 yılından itibaren de ANC'de çalışmaya başladım. ANC'de satış müdürlüğü ve iş birimleri direktörlüğü görevlerim sonrasında Ocak 2020 itibariyle genel müdürlük pozisyonuna atandım.

Gelecek dönemler için neler planlıyorsunuz?

Huvepharma® Türkiye / ANC olarak 2020'de kanatlı sektörü için iki önemli ürün lansmanımız olacak. Bu iki ürünün biri Türkiye için yeni bir koksidiyostat ve diğeri de farklı avantajları ile ön plana çıkacak olan yeni enzim ürünüdür.

Sektörün de çok iyi bildiği gibi Huvepharma® koksidiyostat ürün hattının, broiler sağlığında stratejik önemi var. Koksidiyostatlar anlamında bu kadar zengin bir portföye sahip olduğumuz için son derece avantajlıyız. 2020'de yeni antikoksidiyal ürünümüzü Türkiye'de pazara sunacağız. Bu, tüm kanatlı sektörünün heyecanla beklediği önemli bir adım olacak.

ANC Huvepharma Türkiye Genel Müdürü Cansel Tekmen:

Huvepharma'nın en önemli yatırım alanlarından biri de aşı üretimi olacak

Orta ve uzun vadedeki en heyecan verici gelişme, Huvepharma'nın aşı üretimine başlaması olacak. Bu çerçevede onlarca aşı projesi dünyanın çeşitli üniversiteleri ve araştırma kurumlarında devam ediyor. Gelişmeleri ilerleyen dönemde sektörümüzle paylaşacağız.

Global olarak ruminant sektöründeki yatırımlarımıza da devam ediyoruz. Huvepharma'nın bu sektördeki büyüme süreci, Zoetis'in Amerika'da bulunan fabrikaları ve 80'in üzerinde ürünün ruhsatını almasıyla başladı. Huvepharma® son 2 yılda yapmış olduğu satın almalarla birlikte ruminant sektördeki global cirosunu hızla artırmaktadır.

Yeni ruhsatlandırdığımız ürünlerimizle, ruminant hayvan sağlığına yönelik mevcut ürün hattımızı geliştirmeye devam ediyoruz. Rumicenter departmanımızda piyasaya sunmakta olduğumuz ürün portföyümüzü 2020 yılında bir önceki yıla göre 4 katına çıkartmış olacağız.

Önümüzdeki 4 yıl içinde Huvepharma®'nın en önemli yatırım alanlarından biri de aşı üretimi olacak. Bu çerçevede firmamız, Razgrad/Bulgaristan'da Ar-Ge ve tesis yatırımlarına tüm hızıyla devam etmektedir.

Huvepharma'nın diğer ülkelerdeki organizasyonları ile ANC'nin farkı nedir?

ANC'nin Huvepharma'nın diğer global iştiraklerinden tipik farkı, tüm

hizmet alanları ile ilgili olarak departmanlara ayrılmış olmasıdır. Yanı sıra ANC, ruminant ve aqua sektörüne ait geçmiş tecrübesiyle de ön plana çıkmaktadır.

Ayrıca ANC, satın alma sürecinden önceki tedarikçi firmaların tamamıyla ticari faaliyetlerine devam etmektedir. Bu sayede farklı skaladan ürünleri müşterilerimize sunmaya devam ediyoruz.

Dilerseniz biraz da Huvepharma'nın yapılanmasından bahsedelim?

Huvepharma®'nın faaliyet alanlarını kanatlı sektörü ağırlıklı olmak üzere ruminant ve aqua sağlığı başlıkları altında toplayabiliriz. Şu anda pet sağlığı alanında faaliyet göstermiyoruz.

Biz, molekülün fermentasyonundan nihai ürün haline getirilmesine kadar

olan süreci entegre olarak yürüten üretici bir firmayız. Ürünün her aşamadaki kalitesi firmamızın garantisidir. Ana üretim merkezimiz Bulgaristan, yönetim merkezimiz ise Belçika'dır. Yanı sıra ABD, Fransa, Japonya ve İtalya'da da üretim tesislerimiz bulunmaktadır.

Huvepharma'nın en önemli üç ürün segmenti ANTİKOKSİDİYALLER, ENZİMLER ve ANTİMİKROBİYALLER'dir.

Son 7-8 yıla baktığımızda, büyümemizin %90'ı organik olarak gerçekleşmektedir. Ancak çeşitli satın almalar da büyümeye katkı sağlıyor.

Sonuç olarak dünya çapında üretim yapan, ürünlerinin tamamını kendisi üreten, bütün üretim süreçlerine hakim ve kalite standartlarına sahip bir firmayız.

Huvepharma Türkiye Ekibi

“Hızlı değişimlere karşı zamanında aksiyon alabilmek bizim en önemli özelliklerimizden biri. Bunu Huvepharma’nın yalın organizasyonel yapısına borçluyuz”.

Huvepharma® hayvan sağlığı açısından eğilimler ve ihtiyaçları gözeterek ve bunun için dünyadaki organizasyonlarından geri bildirim almayı çok önemseyen, müşteri odaklı yenilikçi bir firmadır.

Sıkı rekabet koşulları içerisinde zaman zaman ortaya çıkan risk durumları için değerlendirmeniz nasıl olur?

Sektörde yaşanan değişimlere ne kadar hazırlıklı olduğunuzun önemi büyük. Olağanüstü durumlar sadece sizin için değil, sektördeki herkes için geçerli. Kim daha fazla hazırlıklı ise durum onun için avantaja dönüşüyor. Hızlı değişimlere karşı zamanında aksiyon alabilmek bizim en önemli özelliklerimizden biri. Bunu Huvepharma’nın yalın organizasyonel yapısına borçluyuz. Çok katmanlı ve katmanlar arası iletişimin zorlaştığı, bürokratik bir yönetim sistemimiz yok. Bizler kararlarımızı süratle alan ve uygulayan bir ekibiz.

Ana üretim merkezimiz Bulgaristan ve bu bizi lojistik anlamda rakiplerimize göre avantajlı bir konuma getiriyor. Müşterilerimize gerek ürün temini ve gerekse diğer servisler konusunda hızlı geri bildirim sağlayabiliyoruz.

Bilindiği gibi Gebze/Kocaeli’de ISO 9001 ve Fami-QS kalite standartlarına sahip depolarımız ve karışım tesisimiz bulunmakta. Bu tesis müşterilerimizin ihtiyaçlarına göre çözümler geliştirmemizi sağlıyor.

Sektör hakkında neler söylemek istersiniz?

Coğrafya kaderdir sözüne inanıyorum. Ülkemiz 85 milyon nüfusu ile gıda ihtiyacını üretim yaparak sağlamak zorunda. Bulduğumuz coğrafyadan kaynaklanan bir çok riske rağmen içinde bulunduğumuz sekt-

rümüz büyümeye ve fırsatlar sunmaya devam edecek.

Ülkemiz hayvancılık sektörünün kanatlı, ruminant ve aqua gibi her segmenti kendine özgü dinamiklere sahip ve bizler bu segmentlerde uzmanlaşmış ekiplerle hizmet veriyoruz.

Türkiye’de hayvancılık sektörünün yüksek dinamizmine uygun şekilde, global ve lokal ekiplerimizle, yüksek nitelikli çözümler ve hizmetler sunmaya devam etmek temel amacımızdır.

Huvepharma tesislerinden bir görünüm

ANC Huvepharma Genel Müdür Yardımcısı Menekşe Gökşen:

“Huvepharma® hızla büyüyen, heyecan duygusunu hiç kaybetmeyen, çalışanlarının motivasyonunu önemseyen, kariyer fırsatları olan, çalışması keyifli bir firma”.

Şu anda 55 kişilik kadroya sahip olan ANC ilk kurulduğunda, merkezdeki ilk çalışanıydı Menekşe Gökşen. Aradan geçen 16 senede, her kademesinde hizmet verdiği firmasının gelişimine tanık oldu. Şimdi ise ANC Genel Müdür Yardımcısı olarak görevine devam ediyor. Kendisine yeni pozisyonunda başarılar diliyor ve ANC geçen yıllarda ne gibi değişimler yaşadı kendisinden dinliyoruz.

Yeni göreviniz hayırlı olsun. ANC’de 2020 itibariyle bir değişim yaşanıyor ve siz en başından beri şirketteki tüm dinamiklere tanık olan tek çalışanınız. Bu süreci biraz anlatabilir misiniz?

ANC’nin ilk çalışanıydım. Limited şirket olarak kurulduğu ilk ofisi olan Ataşehir’de, bir apartman dairesinde işe başladım. Siparişleri telefonda yazdırıyor, çoğu işi manuel yapıyorduk. Şimdi ise 50’yi aşkın çalışanı ile başarılı bir global hayvan sağlığı firmasının başarılı Türkiye temsilcisiyiz.

ANC’de değişim ve dinamizm hiç bitmiyor. Sürekli gelişen, değişen bir yapıya sahibiz. Limited şirket iken anonim şirkete dönüştük, üretim tesisimiz oldu, Türkiye’de bir ilki gerçekleştirerek Çiftliğim Agromarket mağazaları dağıtım kanalları projemizi hayata geçirdik. Şimdi ise bu alanda E-ticaret yapmaya başladık.

Huvepharma® ile en başından beri aramızda çok iyi bir sinerji vardı. Çok hızlı reaksiyon veren, gereksiz bürokrasilere takılmadan karar alabilmenizi sağlayan, sürekli ürün geliştiren, oldukça dinamik bir firma. Birlikte yakın çalışmaya başladıktan sonra, Huvepharma®’dan profesyonel yeni bakış açıları kazandık.

ANC ilk işiniz mi?

Ege Üniversitesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü mezunuyum. Mezun olduktan sonra ikinci yabancı dil olarak İspanyolca bildiğim için bir ihracat firmasında çalışmaya başladım. Ardından ANC’deki iş hayatım başladı.

Uzun yıllar aynı şirkette çalışmak kimileri için sıkıcıdır, sizin için nasıl bir his bu?

Belirttiğim gibi firmamız son derece hareketli ve gelişim içerisinde. Bu da size en başından beri sanki başka firmalarda çalışmış hissi veriyor. Hiçbir zaman monoton bir çalışma hayatımın olduğunu düşünmedim. İsmail Bey daima kendimizi geliştirmemiz için fırsat veren, inisiyatif almamıza olanak tanıyan bir yönetici olmuştur. Şu anda sektörde saygınlığı olan birçok arkadaşımız ANC’de güzel tecrübeler kazanmış, tecrübelerini de bizlere aktarmışlardır. Çoğu ile iletişiminiz

devam ediyor. Bunun yanı sıra birbirini oldukça iyi tanıyan ilişkileri güçlü, gereken her konuda birbirine destek çıkan sıkı bir ekibimiz var. Böyle bir ortamda çalışmak da çok güzel.

Sizin bakış açınızla Huvepharma® için neler söylersiniz?

Profesyonel insanların yer aldığı bir firma Huvepharma®. ANC’nin ilk çalışanı olduğum için Huvepharma®’nın neredeyse her departmanı ile birebir çalışma fırsatı buldum. Bu benim açımdan değişik görevlerdeki profesyonellerin çalışma şekillerini görmek, onlarla iletişim kurmak anlamında bir avantajdı. Huvepharma® hızla büyüyen, heyecan duygusunu hiç kaybetmeyen, çalışanlarının motivasyonunu önemseyen, kariyer fırsatları olan, çalışması keyifli bir firma.

2020 ile ilgili neler söyleyebilirsiniz?

2020’ye yüksek motivasyonla girdik. Ekip olarak firmamızı, başarılarımızı iletirye taşımak ve hayvancılık sektörüne ürün ve teknik hizmetlerimizle destek olmak için elimizden gelenin fazlasını yapacağız. Umarım ülkemiz için başarı, sağlık dolu bir yıl olur.

Huvepharma Türkiye-ANC Rumicenter Satış Müdürü
Hasan ÖZÇELİK:

BUZAĞI SAĞLIĞINA ODAKLANIYORUZ

Hasan Özçelik'ten Türkiye hayvancılığı ile ilgili kısa bir değerlendirme ve ruminant sektörüne sunacakları yeni ürünler hakkında bilgi aldık.

Türkiye, hayvan varlığı ve coğrafi yapısı nedeniyle et ve süt üretiminde dünyada önemli bir yere sahip. Yaklaşık 20 milyon ton çiğ süt üretimi ile dünyada 8., Avrupa'da 3. sırada ve 1.2 milyon ton kırmızı et üretimi ile dünyada 11. sırada yer almaktadır. Bu nedenle ülke hayvancılığımız her zaman yatırımcı global firmaların önceliğinde olmuştur.

2019 yılı ruminant sektörü içinde gerçekten çok zor bir yıldır. Maliyetlerin yüksek olması ve yıl içerisinde yapılan kırmızı et ithalatı nedeniyle birçok işletme tam kapasite üretim yapamamıştı. Bir önceki yıla göre süt üretimimiz %5, kırmızı et tüketimimiz %20 azaldı. Kasım 2019'da güncellenen çiğ süt fiyatı ve et ithalatının durdurulması ile sektörümüzün tekrar bir hareketlilik kazanacağını düşünüyorum.

Huvepharma Türkiye ruminant ekibi olarak müşterilerimizin ihtiyaçları

doğrultusunda yüksek kaliteli ürün portföyümüz ile en uygun hizmetleri sunmaya odaklanıyoruz. İhtiyaç duyulan ürünleri analiz ederek ürün gamımızı genişletiyoruz. Bu yıl ilaç kategorisinde için ürün portföyümüze 4 yeni etken madde ekliyoruz. Ayrıca ilaçlar dışında farklı kategoride ürünlerimizi de bu yıl sektörün hizmetine sunmaya

başladık.

Ülke hayvancılığımızın geleceği ve işletmelerimizin en önemli gelir kaynağı olan buzağuların sağlığına odaklanıyor ve çalışmalarımızı bu alanda yoğunlaştırıyoruz. Gelecek dönemlerde yapacağımız önemli yatırımlar ile hızlı büyümemiz devam edecek.

Deniz Erçin - Agromarket Kategori Müdürü

YETİŞTİRİCİLER İÇİN A'dan Z'ye HERŞEY BİZDE...

ANC Huvepharma bünyesinde bulunan Çiftliğim Agromarketlerin Kategori Müdürü Deniz Erçin, faaliyetleri hakkında şu bilgileri verdi:

Çiftliğim Agromarket, hayvancılıkta yetiştiricilerin ihtiyacı olan beslenme ve hijyen ürünleri ile çiftlik ekipmanlarını bir arada buluşturan bir konsept. Aynı zamanda verimli hayvanlar yetiştirilebilmesi için de bilgi aktarımı sağlayan bir sistem.

Online satış sistemi başladı

Türkiye'nin farklı bölgelerinde dağıtım yapıda bulunan büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiricilerine hem

ürün hem hizmet götürmek amacıyla hayata geçirilen bir mağazacılık projesiyken, şu anda 4 farklı satış kanalına yayılmış bir iş birimi. Hali hazırda 11 mağazamızda satışlarımıza devam ediyoruz. Çiftliklere doğrudan satış yapıyor, bayiler oluşturuyoruz. Şu an var olan 6 bayimizin sayısı giderek artacak. Çiftliğim Agromarket ile ilgili en yeni gelişme ise geçtiğimiz yıl sonu hayata geçirdiğimiz online satış sitesimiz. Satış kanalının tam verimle çalışmasına odaklanıyoruz.

Buzağı sağlığı ve ayak bakımına önem veriliyor

Çiftliğim Agromarket kanalı ile satı-

şa sunduğumuz farklı kategorilerde ürünler mevcut; beslenme ürünleri, silaj ürünleri ve ekipmanları, bakım ve hijyen ürünleri, elektrikli çitler, çiftlik ekipmanları ve yedek parçalar gibi. Bu ürünler içerisinde kendi firmamız Huvepharma'nın da bakım ve beslenme ürünleri var. 2018 yılında T-HEXX Hayvan Sağlığı ile yenilikçi ürün gruplarını da beraberinde bünyemize kattık. Buzağı sağlığı ve ayak bakımı alanında konseptler geliştiriyoruz. Hayvan yetiştiriciliğinin geleceği olan buzağuların sağlığına ve beslenmesine çok önem veriyoruz. Huvepharma markasının Çiftliğim Agromarket ürün grupları içerisindeki payını artırmayı hedefliyoruz.

Yurtdışından direkt ithal ederek satışını yaptığımız ürün gruplarının yanı sıra premiks halinde satışa sunduğumuz kendi karışımlarımız da mevcut. İlerleyen dönemlerde 'Huvepharma' markası ile farklı grupta ürünler sunacağız.

Çiftliğim Akademi Konsepti

Yetiştiricilere çözümler sunabilmek kadar onların yeni gelişmelerden haberdar olması ve eğitimi de eşit derecede önem taşıyor. Kaliteli ürünler ve bu ürünlerin doğru kullanımı çok önemli. Bu nedenle Çiftliğim Akademi Konsepti'ni oluşturduk. Bazı çiftliklerin teknik olarak desteğe ihtiyaçları var. Biz bu teknik desteği saha satış ekibimiz ve Çiftliğim Agromarket teknik birimimizle veriyoruz. Çiftliklere birebir ziyaretlerde bulunup, sorunlarını nasıl çözebiliriz, verimlerini nasıl artırabiliriz görüşüyor, anlatıyor ve danışmanlık veriyoruz.

Daha detaylı bilgi için bizi www.ciftligim.com.tr web sitesinden takip edebilirler.

Raphaël Guatteo, DVM, PhD, Dipl ECBHM
(Avrupa Sığır Sağlığı Yönetimi Koleji)

RUMİNANTLARDA Q HUMMASI: BİR HAYVAN VE İNSAN SAĞLIĞI SORUNU

Giriş

Q humması, yoğun, küçük ve yüksek düzeyde dirençli spor benzeri bir form ürettiği bilinen, zorunlu bir şekilde intrasellüler bakteri olan *Coxiella burnetii*'nin (Cb) neden olduğu zoonotik bir hastalıktır. İlk defa Avustralya'da mezbaha çalışanlarında tanımlanan bu hastalık, şimdi Yeni Zelanda haricinde dünyada endemik olarak kabul edilmektedir. Vakaların %60'ından fazlası asemptomatik olmakla birlikte, Q humması insanlarda akut veya kronik bir hastalık olarak ortaya çıkabilir. Akut olarak, temelde baş ağrısı ve miyalji ile ilişkili kendi kendini sınırlayan febril bir hastalık ve grip benzeri bir sendrom olmakla birlikte, pnömoni veya hepatit gibi ciddi komplikasyonlar meydana gelebilir. Kronik hastalıklarda, endokardit, özellikle valvülopati hastalarında en sık görülen şeklidir ve Cb, kronik yorgunluk sendromunda da sıklıkla görülür. Gebe kadınlar prematüre doğum veya düşüklere yol açabilecek Cb enfeksiyonlarına karşı özellikle duyarlıdır.

Hayvancılıkta, Cb enfeksiyonu çoğunlukla abort, prematüre doğum, ölü doğum, zayıf buzağı sendromu (ASPW kompleks) gibi üreme bozukluklarına yol açabilir. Bazı akademisyenler ayrıca, Cb'nin sürü için ekonomik etkisi olan metritis ve fertilitede etkisi olduğunu öne sürmektedir. Bu

nedenle, Cb enfeksiyonu hem insan hem de hayvan sağlığı sorunudur. Bu yazının amacı, temel olarak (I) Cb enfeksiyonunun insanlardaki etkisini açıklamak, (II) ruminantlardaki üreme bozukluklarında Cb enfeksiyonunun etkisine ilişkin kanıtları özetlemek ve son olarak (III) ruminantlarda Cb enfeksiyonunu kontrol etmeye yönelik farklı önlemlerin etkinliği hakkındaki kanıtları özetlemektir.

İnsanlardaki Klinik Belirtiler

Q hummasının karakteristik özelliklerinden biri klinik değişkenliği ve sıklıkla asemptomatik olan klinik tablodur ve bu da tanısını zorlaştırır. Bu nedenle, insanlarda, Q hummasının prevalansı tam olarak bilinmemektedir. Örnek olarak, Fransa'da, Q hummasını düşündürülen olaylarda *Coxiella burnetii* varlığını araştıran testler, her 1.000 kişide 0.1 ve 1 arasında bir yıllık tahmini enfeksiyon insidansını ortaya koymaktadır; bu rakam, 1.000 kişide 0.5 enfeksiyon oranını belirten verileri doğrulamaktadır (Raoult ve ark., 2005). Bu varsayım kapsamında, yıllık vaka sayısı 6.000 ile 60.000 arasında ekstrapolasyonla belirlenir, bu da 2.400 ile 24.000 arası asemptomatik vakaya ve 120 ile 1.200 arası hastaneye yatışa eş değerdir.

Birincil enfeksiyon, bağışık olmayan bir kişi ile Cb arasındaki temastan sonra ortaya çıkar. Bu birincil enfeksiyo-

nun asemptomatik (vakaların %60'ı) veya semptomatik olabileceği ve böylece akut Q hummasına yol açtığı tahmin edilmektedir (Raoult ve ark. 2005). En sık görülen klinik tablo tedavi olmadan kendiliğinden gerileyen grip benzeri bir sendromdur (Raoult, 2005). Enfeksiyon, insanlara kontamine olmuş aerosollerin solunmasıyla bulaşır.

İnsanda Q humması akut vakalarında, %4'ü klinik belirtilerin şiddeti nedeniyle hastaneye yatış gerektirmiştir (Dupuis ve ark., 1985) (Şekil 1). Bu bulgular değişkenlik göstermiştir: Hepatit, pnömoni veya meningoensefalit en sık görülenlerdir. Bazı insanlarda, birincil enfeksiyondan sonra oluşan bağışıklık yanıtına rağmen Cb çoğalabilir. Böylece, bağışıklık sistemi enfeksiyonu kontrol edemediğinde, enfeksiyonun kronik bir şekli gelişir (Maurin ve Raoult, 1999). Kronik formlar temelde yatkınlık oluşturan faktörlerin olduğu kişilerde ortaya çıkar: kalp kapakçığı hastalığı olan hastalar, bağışıklık sistemi baskılanmış kişiler veya gebe kadınlar. Buna göre, Q hummasının genellikle eksik teşhis edildiği sonucu çıkarılabilir. İnokulantların büyüklüğü, coğrafi dağılım, enfeksiyon anı ve bireysel faktörlerin inkübasyon süresini ve klinik tabloyu etkilediği görülmektedir. İnsan vakaları gerçekleştiğinde ve epidemiyolojik araştırmalar yapıldığında, araştırmalar

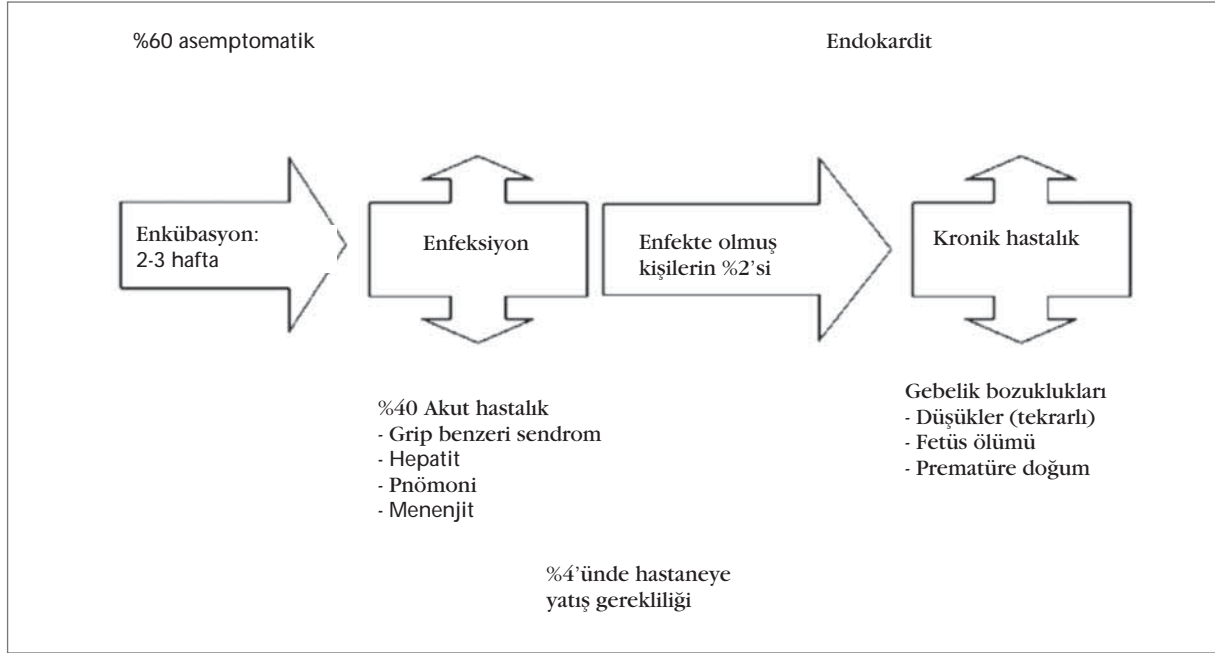
Q humması çiftliğinizi ele geçirmesin!

**Her iki çiftlikten biri Q humması
ile enfekte*, peki ya sizinki?**

**Barberio, A., Ceglie, L., Lucchese, L., Zuliani, F., Marangon, S., Natale, A., 2017. Epidemiology of Q fever in cattle, in: The Principles and Practice of Q Fever: The One Health Paradigm. Nova Science Publishers, New York, pp. 189-212.*

Şekil 1. İnsanlarda Coxiella burnetii enfeksiyonunun olası evrimi (Dupuis ve ark., 1985'e göre)

ruminantların insan enfeksiyonunun ana rezervuarı olarak oynadığı rolü doğrulamaktadır.

Hollanda Salgını

Hollanda, 2007 yılından bu yana önemli bir Q humması salgını ile mücadele etmektedir. 2009 yılı sonunda insanlarda 2.357 yeni Q humması vakası bildirilmiştir: Vakaların %60'ının asemptomatik olduğu saptanmış ve yaklaşık %20'si en sıklıkla pnömoni süreçleri nedeniyle hastaneye yatış gerektirmiştir. Vakaların 24'ü ölümle sonuçlanmıştır. Salgının başlangıcından bu yana, insan vakalarının dağılımı giderek artmıştır; tüm vakalarda, enfekte olmuş bireylerin, geçmişte abort salgınları yaşanan küçükbaş hayvan çiftliklerinin (çoğunlukla keçi çiftlikleri) yakınında yaşadığı görülmüştür. Sonuç olarak, Şubat 2009'da Hollanda'daki koyun ve keçi çiftliklerinde, PCR kullanarak Cb'nin sistematik bir süt tankı taramasıyla birlikte çeşitli zorunlu sağlık koruma önlemleri uygulamaya konmuştur. Bu tarama çiftlikte klinik belirtilerin varlığından bağımsız olarak yapılmıştır. Nisan ve Kasım 2009 arasında, neredeyse 250.000 adet küçükbaş hayvana zorunlu bir aşı yapılmıştır (faz I aşısı olan Coxevac®). İlk olarak süt tankları ayda bir kez analiz edilmiş, ancak Aralık 2009'da bu tanklar on beş günde bir taranmıştır. 18 Nisan 2010'da 81 keçi çiftliği ve

2 koyun çiftliğinin (50'nin üzerinde hayvan olan toplam 360 keçi çiftliği ve 40 koyun çiftliği arasında) Cb ile enfekte olduğu belirlenmiştir. Temmuz 2010'da enfekte olmuş çiftlik sayısı 91 olmuştur. Bu enfekte çiftliklerde gebe dişiler kesilmiş ve gebe olmayan dişilerin üremesi engellenmiştir. Böylece, yaklaşık 60.000 hayvan ötenazi edilmiştir (ve 20 milyon Euro'dan fazla bir tutarda toplam maliyet belirlenmiştir). Hijyenik önlemlerin uygulanmasına ilişkin maliyetlerin yaklaşık 11 milyon Euro olduğu tahmin edilirken, aşılama kampanyası 2010 yılında yaklaşık 8 milyon Euro'ya mal olmuştur. 1 Haziran 2010 tarihinden bu yana, tarama sıklığı süt tanklarının 2 ayda bir analiz edilmesi şeklinde azaltılmıştır.

21 Haziran 2010'a kadar Hollanda'da, 2009'da yaşanan yaklaşık 1.800 vaka ya karşı, insanlarda 421 Q humması vakası (5 ölüm dahil) bildirilmiştir. Böylece, vakalarda önemli bir azalma kaydedilmiştir ve son 2 yılda gözlenen salgın tehdidi ortadan kalkmıştır. Hollanda salgınına takiben enfekte hastalarda yapılan bir çalışmada, vakaların %52'sinde ilk tanının ardından 6 aydan fazla bir zaman geçmesiyle birlikte bitkinlik sendromu bildirilmiştir. Sendromun bir yıl sonra bu vakaların %25'inde hala mevcut olduğu görülmüş ve hastalığın başlangıcından en fazla 3 ay sonrasına kadar yüksek dü-

zeylerde anti-faz I ve II antikorları ve ardından yavaş ve progresif bir düşüş saptanmıştır.

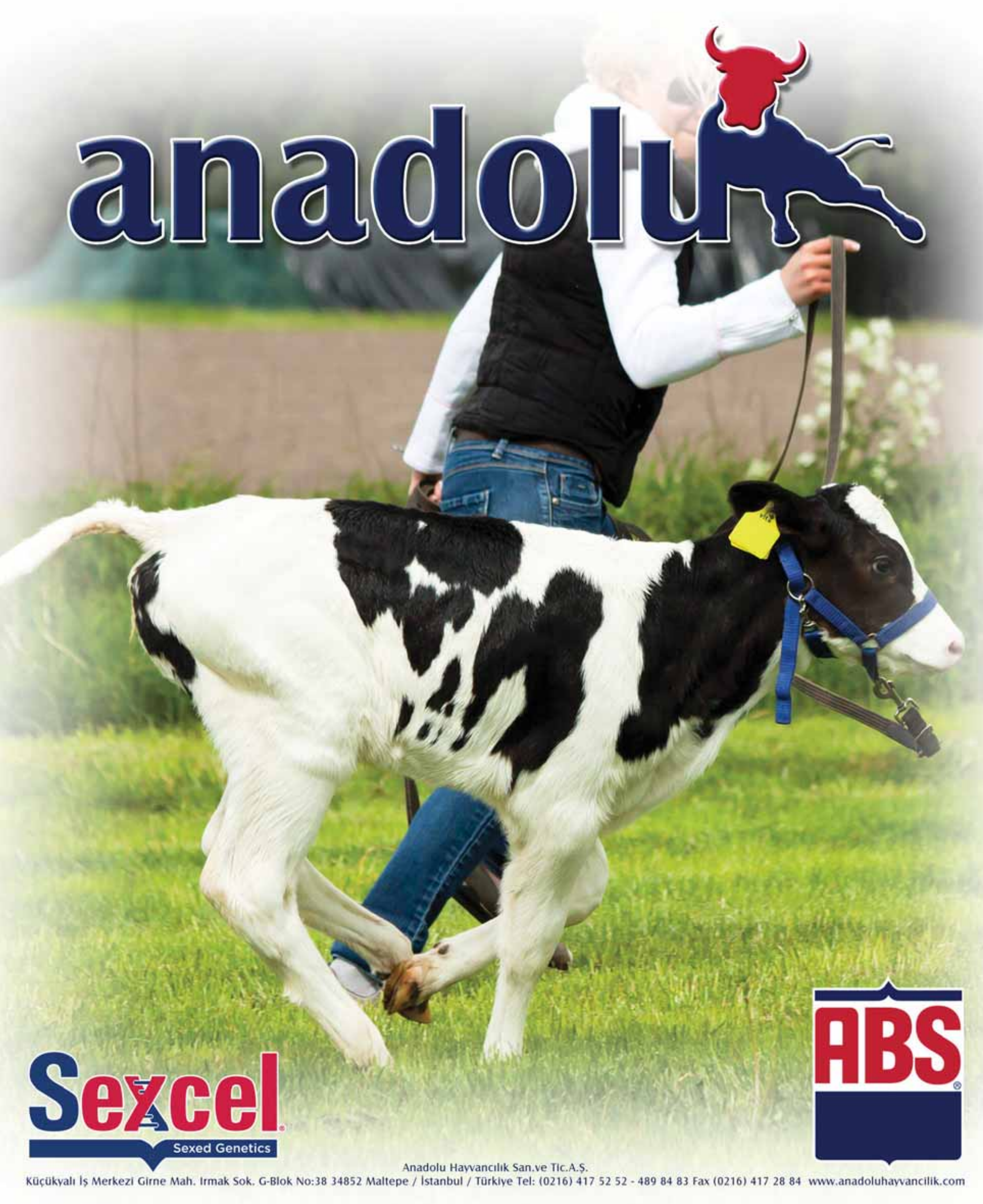
Aralık 2009 ve Temmuz 2010 arasında, 92 keçi çiftliğinde enfeksiyon bulunmuştur. Son 2 çiftlik Temmuz 2010'da saptanmıştır. 50'den fazla koyun veya keçinin bulunduğu sürülerin tamamı faz I aşısı ile aşılanmıştır; bu aşılama zorunlu olarak yapılmasına devam edilmektedir.

RUMİNANLARDA Q HUMMASI

Cb enfeksiyonunun patogenezi insanlarda iyi bilinmekle birlikte, ruminantlarda Cb enfeksiyonunun kesin ve detaylı patogenezi hakkında çok az veri bulunmaktadır.

Q hummasının klinik manifestasyonu, ruminantlarda insanlara göre daha az referans gösterilmiştir. Gerçekten de Cb'ye bağlı enfeksiyonun sıklıkla subklinik olduğu görülmektedir (Rodolakis, 2006). Gözlenen en yaygın klinik bulgular abort, ölü doğum veya zayıf yavruların doğumu gibi üreme bozuklukları ile ilgilidir. Q hummasının endometrit ve retensiyo sekundinarum (RS) ile ilişkili olduğu görülmektedir (Arricau-Bouvery ve Rodolakis, 2005). Bununla birlikte, bu ilişkinin bakterinin kendisinden mi kaynaklandığı yoksa daha sonra metritise yatkınlığa yol açacak olan RS'un yatkınlığa sebep

anadolu

Sexcel.
Sexed Genetics

Anadolu Hayvancılık San.ve Tic.A.Ş.

Küçükyalı İş Merkezi Girne Mah. Irmak Sok. G-Blok No:38 34852 Maltepe / İstanbul / Türkiye Tel: (0216) 417 52 52 - 489 84 83 Fax (0216) 417 28 84 www.anadoluhayvancilik.com

Tür	ASPW Kompleksi (abort, prematüre doğum, ölü doğum, zayıf buzağı sendromu)	Endometrit	Fertilite bozuklukları	Retensiyon sekondinarum
Sığırlar	+	?	+	+
Keçi	+	?	?	+
Koyun	+	?	?	?

Tablo 1. Coxiella burnetii'nin ruminantlarda farklı üreme bozukluklarındaki etkisine ilişkin bilimsel kanıt (+ kanıt olduğunda, ? hala bilinmediği veya araştırma gerekli olduğu)

olan aborttan mı kaynaklandığı hâlâ bilinmemektedir. Bu nedenle, Q humması infertilite ayırıcı tanılarında dahil edilmelidir (EFSA, 2010). Q hummasından kaynaklanan abortların tanısı, üreme bozukluğu olan ineklerin numunesinde (kan ELISA kullanılarak) pozitif seroloji (seropozitif hayvanların en az %50'si) ile birlikte pozitif PCR'ye (plasenta, vajinal swab veya abort olan buzağının mide içeriği) dayanır (EFSA, 2010).

Diğer belirtiler de Q hummasına bağlanmıştır. Bazı çalışmalarda, Plommet ve arkadaşlarının sığırlarda bildirdiği gibi, deneysel olarak enfekte edilmiş dişi koyunlarda ateş veya solunum rahatsızlığı görüldüğü bildirilmiştir (Plommet ve ark. 1973). Bu belirtiler hastalığın akut döneminde gözlenmiştir ve bunları üreme bozuklukları (abortlar, ölü doğumlar) izler. Keçilerde Q humması pnömoniden de sorumludur. Cb, bazen süt sığırlarında subklinik mastitis ve klinik mastitisin indüklenmesiyle suçlanmaktadır. Bununla birlikte, bu çalışmalar, mastitis için tetikleyici olarak Cb ile sütte yüksek somatik hücre konsantrasyonları olan sığırlarda Cb saçılmasının basit saptamasını ayırt edemez. Deneysel ve/veya saha çalışmaları (Tablo 1) ile Q humması aşağıdakilerden sorumlu olduğu açıkça gösterilmiştir:

SIĞIRLARDA Q HUMMASI TEDAVİSİ VE ÖNLENMESİ

Tıbbi olmayan önlemler

Enfekte sürülerdeki kısmen uygulanabilir tıbbi olmayan kontrol eylemleri, duyarlı hayvanların (ve insanların) kontamine olmuş aerosollere maruziyetini azaltmayı veya önlemeyi amaçlar. Bu hedefe ulaşmak için birkaç eylem öne sürülebilir. Bununla birlikte, bu önlemler Q hummasına özgü değildir ve her birinin inekler arasında ve sürüler arasında enfeksiyon baskısı veya Cb'nin saçılmasını azaltmadaki etkinliği bilinmemektedir:

- Buzağılama ağının her buzağılamadan sonra dezenfeksiyonu
- Merada, diğer sürüler ile diğer ruminantlar arasındaki varsayılan temasın engellenmesi
- Rüzgar eserken meralarda gübre yayılmasından kaçınılmalıdır.
- Kene istilasının önlenmesi veya keneye karşı düzenli tedaviler riskli bölgelerde alınabilecek anlamlı bir önlem olabilir.

Bu kontrol önlemleri, hep birlikte hayvanlar arasında ve hayvanlardan insanlara bulaşma riskini sınırlayabilir. Bununla birlikte, çeşitli türlerde görü-

nürde sağlıklı (yani abort yapmamış) olan ve Cb saçan ruminantların varlığının yanı sıra Cb'nin sözde yüksek bulaşıcılığı nedeniyle:

- Tıbbi olmayan kontrol eylemleri yeterli değildir ve tıbbi kontrol eylemleri gereklidir.
- Maruz kalan çalışanlar (özellikle çiftçiler, veteriner hekimler ve mezbaha çalışanları), hastalığın erken tanısına olanak sağlamak için insanlardaki Q hummasıyla ilgili riskler ve klinik bulgular konusunda bilgilendirilmelidir.

Tıbbi Önlemler

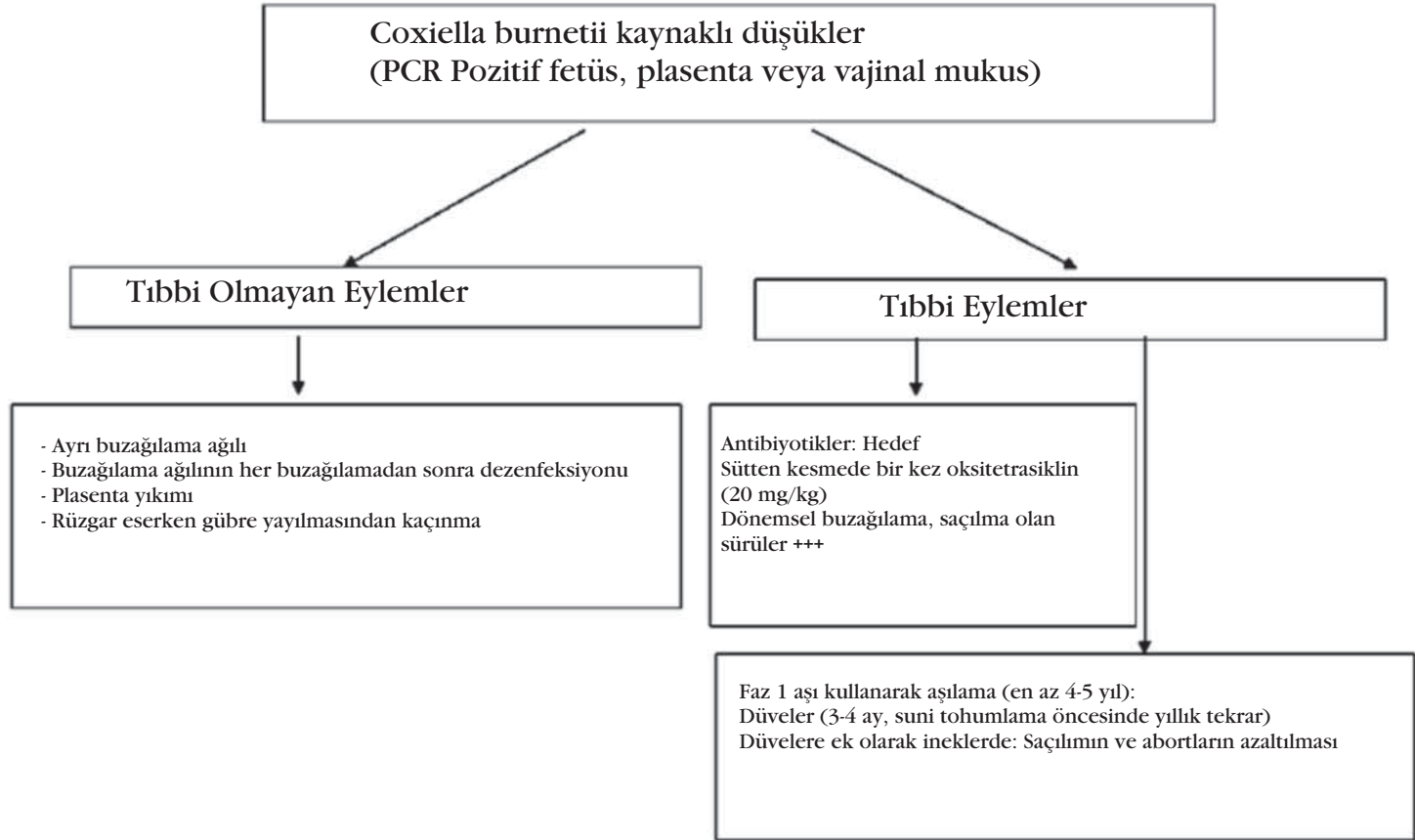
Cb saçılmasının veya Q humması enfeksiyonuna bağlı klinik belirtilerin önlenmesinde aşılama ve/veya antibiyotiklerin etkililiğini değerlendirmek amacıyla keçi, koyun ve sığırlarda çeşitli çalışmalar yapılmıştır (Guatteo ve ark., 2008; Taurel ve ark., 2014). Tablo 2'de, ruminantlarda Q hummasını kontrol etmede aşılamanın (faz I aşısı kullanarak) ve antibiyotiklerin etkililiğine dair kanıtlar özetlenmektedir.

UYGULAMADA

Son olarak, tamamen farklı çalışmaların sonuçları, klinik olarak Cb ile enfekte olmuş sürülerde aşağıdaki şemayı desteklemektedir (Şekil 2).

Sonuç	Faz I aşı kullanarak aşılama (Coxevac®)	Kuru dönemde bir kez oksitetrasiklin (20 mg/kg)	Buzağılamada bir kez oksitetrasiklin (20 mg/kg)
Abort	Azalma (keçi ve sığırlarda kanıtlanmış)	Bilinmiyor	Etki beklenmiyor
Retensiyon Sekundinarum	Bilinmiyor	Azalma (sığırlarda kanıtlanmış)	Etki yok
Fertilite	Döl tutmama riskinin azaltılması (düveler için kanıtlanmış)	Etki yok	Döl tutmama riskinde ufak bir azalma (seropozitif inekler için kanıtlanmış)
Saçılma	Doğumda saçılmanın önlenmesi (düveler, keçiler ve koyunlar için kanıtlanmış) Doğumda saçılan <i>Cb</i> miktarında azalma (süt inekleri ve keçiler için kanıtlanmış)	Doğumda vajinal mukusta saçılımın önlenmesi (sığırlarda kanıtlanmış)	Etki yok

Tablo 2. Ruminantlarda Q hummasının yönetilmesinde aşılama ve/veya antibiyotiklerin etkililiğine dair bilimsel kanıtlar (Guatteo, 2013)

Şekil 2. Ruminantlarda Q humması için kontrol şeması önerisi (Guatteo, 2013)

Referanslar

- 1Raoult D, et al. Lancet Infect Dis 2005; 5:219-226. 2Maurin M. et al. Clin. Microbiol Rev 1999;12:518-553.3Dupuis G, et al. Schweiz. Med. Wochenschr 2005;115:814-818
4EFSA. 2010. <http://www.efsa.europa.eu/fr/supporting/doc/48e.pdf>. 48p.5Agerholm JS. Acta Vet Scand 2013;18:55-13. 6Rodolakis, A. Small Rum. Res 2006;62:121-124. 7Arricau-Bouvery N, et al. Vet Res 2005;36, 327-349. 8Plommet M, et al. Ann Rech Vet 1973;4:325-346. 9Guatteo R, et al. Vaccine 2008;26(34):4320-8. 10Turel AF, et al. Comp Immunol Microbiol Infect Dis. 2014;37(1):1-9. 11Guatteo R. Servet Publications. 2013. 134p

İnterhas 2019 Yıl Sonu Değerlendirme Toplantısını Antalya'da gerçekleştirdi

İnterhas 2019 Yıl Sonu Değerlendirme Toplantısı, 25 - 28 Aralık 2019 tarihleri arasında Antalya'da gerçekleştirildi.

Toplantıya saha ve merkez çalışanlarının yanı sıra, İnterhas A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Tamercan Morkoç ve Yönetim Kurulu Üyesi Dr. İsmet Morkoç da katıldı. İlk gün, Saha Koordinatörleri Hüseyin Arıkan, Tamer Dimrilli ve Hatice Açıkgöz tarafından geçmiş yıla ait satış ve performans analizleri yapıldı. Gün boyunca, Bölge Tanıtım Sorumlularının ve Şirketin 2019 yılına ait satış analizlerinin yanı sıra, 2020 yılında karşılaşılabilecek muhtemel sorunlar ve çözüm önerileri de ele alındı.

Toplantının sonraki bölümlerinde Dr.

Tamercan Morkoç tarafından İnterhas ürün portföyüne yeni dahil olan, köpek ve kediler için Veteriner Otolojik, Kortikosteroid ve Antienfektif ürün Saniotic ve buzağı ishallerine karşı tamamlayıcı yem AURACALF L ürünlerinin tanıtımı yapıldı. Kalitesinden yıllarca ödün vermeyen İnterhas ilaç ve aşıları ile ilgili ürün eğitimi verilerek

toplantı sona erdi.

İnterhas yetkilileri açıklamalarında her yıl olduğu gibi, 2020 yılında da, sektörümüze kaliteli ürünler sunmaya devam ederek, çok değerli veteriner hekimlerimizin beklentilerine yakışır hizmet vermeyi sürdüreceklerini belirttiler.

BioBos IBR marker Inact.

Sığır için inaktif Bovine Herpesvirüs Aşısı

Gizli tehlikeyi

AÇIĞA ÇIKARIN!

Marker aşı ile aşı ve enfekte hayvanlar arasındaki serolojik ayrımı sağlayarak sürünüzdeki tehlikeyi yakalayın.

Gebelik ve laktasyon dönemi
güvenli kullanım

Ağırlık, cins ve yaş farketmeksizin
Uygulama dozu 2 ml

İlk kullanımdan sonra
10 saat raf ömrü

ETKİN MADDESİ: Bir doz aşı (2 ml) şunları içerir: İnaktif Bovine herpesvirus Tip 1 (BHV-1), Bio-27:IBR gE-suşu RP $\geq 1^*$

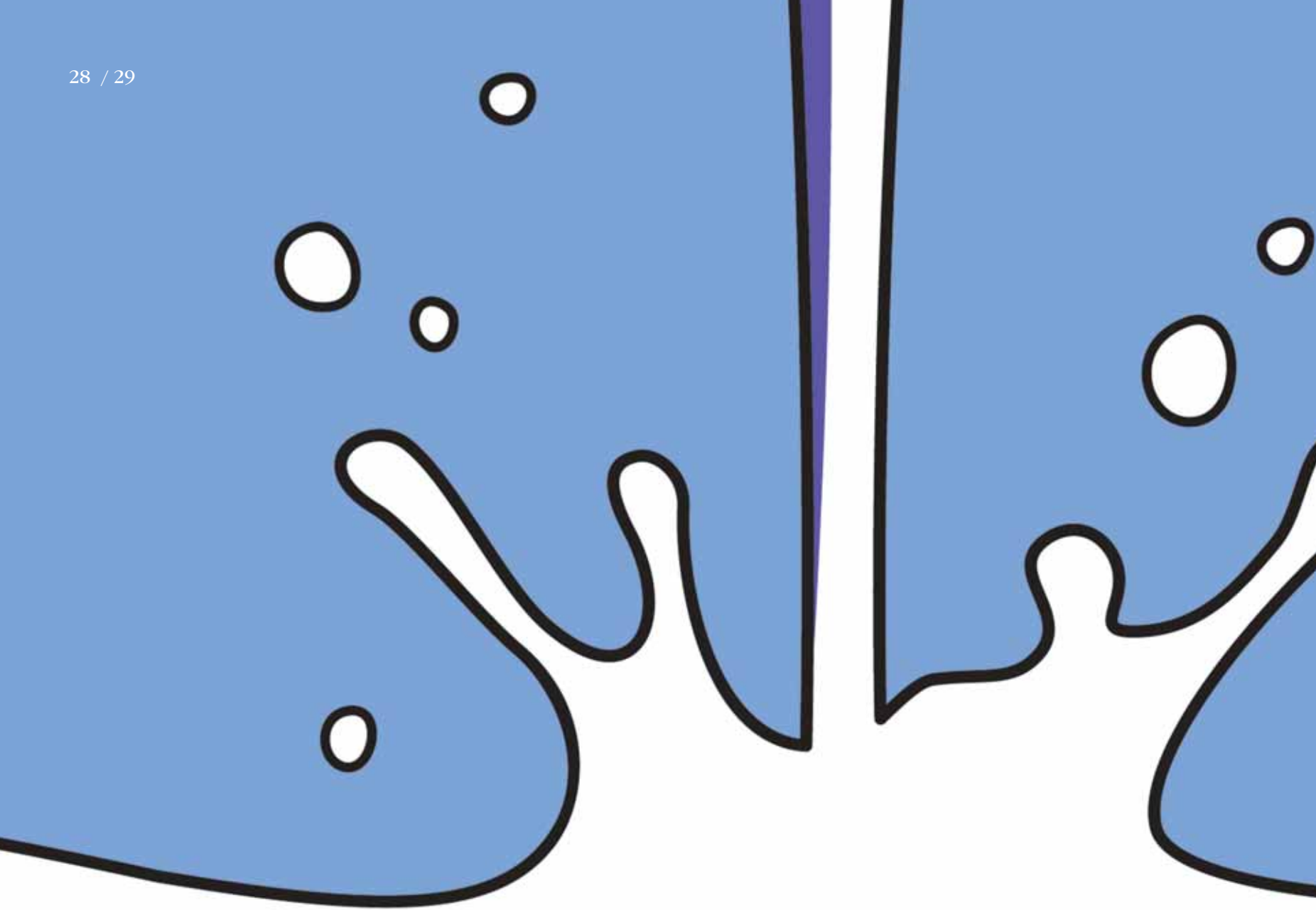
* RP= Relatif potens; (ELİSA testi), hedef hayvanlarda eprüvasyon testini geçmiş olan aşı serisinin kullanılarak kobayların aşılmasından sonra elde edilen referans serumla karşılaştırılan nispi etkinlik. **Adjuvanlar:** Sulu alüminyum hidroksit, adsorpsiyon için 6 mg , Quillaja saponin (Quil A) 0.4 mg,

Diğer Yardımcı Bileşenler: Tiyomersal 0,17 – 0,23 mg

www.interhas.com.tr

 interhas

Essi Evans, Ph.D. Jefo R&D Manager-Ruminant
Andree-Anne Houde, MSc.,
Jefo Product Manager -Ruminant

B VİTAMİNLERİ RASYONA NEDEN EKLENMELİDİR?

Süt ineklerinin rasyonlarında A, D ve E vitaminlerine ihtiyaç duydukları çok iyi bilinen bir gerçektir. İnekler metabolik aktivitelerini desteklemek için en az diğerleri kadar B vitaminlerine de gereksinim duyarlar. Ne var ki, B vitaminlerinin rumende sentezlendiği ve dışarıdan sağlanmalarına gerek olmadığına dair yaygın ve kuvvetli bir inanış mevcuttur. Süt inekleri B vitaminlerine, yaşama payı, büyüme, süt üretimi ve üreme için gereksinim duyarlar. Rumen bakterileri B vitaminlerini sentezleyebilseler dahi, metabolik aktivitenin ve süt veriminin yüksek olduğu zamanlarda gereksinimi karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Stres, düşük rumen pH' ı ve herhangi bir

indigesyon durumunda da rumen bakterileri tarafından üretilen B vitaminleri miktarı olumsuz yönde etkilenmekte ve yine gereksinimleri karşılayamama durumu ortaya çıkmaktadır. İhtiyaç düzeyinden daha eksik kalan B vitaminleri miktarı ineğin performansını sınırlandırabilmektedir. Klinik düzeyde B vitamini eksiklikleri nadiren görülmesine rağmen, süt ineklerinin B vitamini katkısına olumlu cevap verdiklerine dair büyük kanıtlar mevcuttur.

Jefo, süt ineklerinin metabolik ihtiyaçlarını belirleyebilmek ve ne kadar B vitamininin dışarıdan verilmesi gerektiğini öğrenebilmek için bir model oluşturmuştur. İneklerin B vitaminleri gereksinimleri daha önceleri, B vitaminlerinin sütteki ortalama miktarlarına göre tahmini bir şekilde he-

saplanmaya çalışılırdı. Yaşama payı gereksinimleri ise metabolik vücut büyüklüğü üzerinden belirlenmiştir. (NRC, 2001).

Jefo modeli, rumen mikroorganizmalarının birçok vitamini üretebildiğini ve birçoğunun ise post ruminal olarak emilebilir olduğunu ortaya koymuştur. Özellikle geçiş döneminde kolin, riboflavin ve folik asit ile birlikte laktasyon boyunca pantotenik asit, pridoksin, biyotin ve folik asit gibi birçok B vitamininin, ineğin performansında sınırlayıcı rol oynadığı da gösterilmiştir. Yapılan araştırmalar, B vitaminleri ile verimi, reproduksiyon parametrelerini ve genel refah düzeyini arttırmak için ciddi fırsatlar elde edilebildiğini göstermektedir.

B vitamini süt inekleri için neden önemlidir?

B VİTAMİNLERİ

BİYOTİN:

Biyotin süt ineklerinde prensip olarak ayak/tırnak sağlığını korumak için kullanılmaktadır. Tırnak duvarı 0,2 inch/ay şeklinde oluşmaktadır. Tırnak duvarının tamamen değişmesi için 12-18 ay süre gereklidir. Taban oluşumu (sole tabakası) ise daha hızlı olmaktadır. Oluşum 2-4 ay sürmektedir. Çift taban ve ökçe erozyonu dışındaki birçok tırnak problemi, rasyona biyotin ilavesine olumlu cevap vermektedir (Bergsten et al., 2003). Buna ek olarak, rasyona biyotin ilavesi süt yağı ve protein miktarını istatistiksel olarak değiştirmeksizin süt verimini artırmıştır (Chen ve Liu, 2010) (Lean ve Rabe, 2011).

FOLİK ASİT (B9):

Qubec / Kanada' daki araştırmacılar bu vitamini 10 yılı aşkın süredir çalışmaktadırlar. Gebelikteki ciddi artış için folik asite ihtiyaç duyulmaktadır. Yapılan bilimsel çalışmalar, gebelik döneminde kan folik asit seviyesinin düştüğünü göstermiştir ve doğum sırasında da en düşük seviyeye ulaşmaktadır. 45 hafta devam eden haftalık folik asit enjeksiyonları, süt protein miktarını ve süt verimini 1,36 kg/gün kadar arttırma eğilimi göstermiştir (Girard et al., 1995). Bunlara ek olarak, Dr. Bonomi ve arkadaşlarının Parma Üniversitesi / İtalya' da yaptıkları bir araştırmada, korunmuş formda folik asit takviyesinin reproduktif parametreleri olumlu yönde etkilediği bildirilmiştir. İlk suni tohumlama için gereken gün sayısı ve konsepsiyon başına servis miktarı azalmıştır (Bonomi et al., 2000).

NIYASİN:

Niyasin 1970' li yıllardan beri, klinik ve subklinik ketozis vakalarını azaltmak için kullanılmakta fakat tam olarak nasıl çalıştığına dair tartışmalar sürmektedir. En yaygın teori, niyasinin karaciğere yağların taşınmasından korumaya yardımcı olduğu ve karaciğerin daha çok glikoz üretmesini sağladığı şeklindedir. Rasyona niyasin ilavesi ile süt verimi arasındaki ilişkiye dair dikkate değer bir çeşitlilik bulunmaktadır. McGill Üniversitesi' ndeki araştırmacılar, bu vitaminin mideden direkt olarak emildiğini ve düşük maliyetinden dolayı yaygın bir kullanım alanı olduğunu belirtmişlerdir. Laktasyonun her döneminde rasyona ilave edildiğinde faydalı etkilerinin olabileceği düşünülmektedir. Bazı araştı-

Vitamin	Rumende Yıkım
Folik Asit	%97
Riboflavin	%99
Pridoksin	%41
Tiyamin	%68
Biyotin	%45-60
B12 vitamini	%80
Kolin	>%99

Tablo 1 : B Vitaminlerinin rumende yıkımlanma oranları

malarda sonuçlar tutarlı olmasa da, rumen protozoalarının büyümesini ve rumen bakteriyal protein miktarını arttırdığı bildirilmiştir (Niehoff et al., 2009).

VİTAMİN B12:

Bu vitamin folik asit ile sinerji içerisinde çalışmaktadır. Bilindiği üzere, B12 vitamini propiyonik asidin glikoza dönüşebilmesi için gereklidir. Bitkisel kaynaklar bu vitamini içermezler. Bu yüzden inekler için ana kaynak rumendeki ve bağırsaklardaki bakterilerdir. Bakterilerin de B12 üretebilmeleri için kobalta mineraline ihtiyaçları vardır. Bu vitamin ile 1970' li yıllarda yapılan bir çalışmada, vitamin B12' nin düşük süt yağı sendromuna çözüm olabileceğine dair sonuçlar alınmıştır (Elliot et al., 1979). Bu vitaminin enjeksiyonu süt yağını yükseltmemiştir. Fakat süt verimini yükseltmiştir. Quebec / Kanada' daki araştırmacılar da vitamin B12 enjeksiyonunun süt verimini arttırdığını tespit etmişlerdir (Girard ve Matte, 2005).

PRİDOKSİN (B6):

Bu vitamin, karbonhidrat metabolizması ile protein ve prostoglandinlerin sentezi için gereklidir. Pridoksin ile ilgili yapılmış araştırmalar, Dr. Bonomi ve arkadaşlarının Parma / İtalya' da yaptıkları araştırma ile sınırlıdır. Bu çalışmada, korunmuş formda pridoksin katkısının süt verimini ve daha da önemlisi reproduktif parametreleri iyileştirdiği bulunmuştur (Bonomi et al., 1998).

KOLİN:

Kolin diğer vitaminlerden farklı olarak

hayvanın sağlığını koruyabilmesi için çok daha fazla miktarda ihtiyaç duyduğu bir etkidir. Kolin ana olarak hücre membranlarındaki fosfolipid yapıda bulunur. Lipoproteinlerin oluşmalarına ve trigliseridlerin karaciğerden plazmaya taşınmalarına yardımcı olur. Yapılmış birçok çalışma, özellikle geçiş dönemindeki ineklerde kolinin karaciğer yağlanması koruyucu etki gösterdiğini ortaya koymuştur (Cooke et al., 2007). Bazı saha denemeleri raporlarında, süt verimine yönelik olumlu yanıtlar alınsa da sonuçlar çeşitlilik göstermektedir (Sales et al., 2010).

RİBOFLAVİN (B2):

Riboflavinin birincil görevi, flavin mononükleotid FMN ve FAD' ın prekürsörü olmasıdır. Enerji metabolizmasında görev alan birçok enzimin kofaktörü olarak çalışmaktadır. Bu önemli enzim sistemleri karbonhidrat, yağ ve proteinlerin katabolizma aktivitelerini de kapsamaktadır. Riboflavin aynı zamanda, antioksidan etkisi olan glutathione yapısına girerek selenyum ve vitamin E' nin daha iyi çalışmasını sağlamaktadır. Bu vitaminin üreme fonksiyonları üzerine etkileri ile ilgili domuzlarda ve insanlarda yapılmış birçok araştırma yapılmasına rağmen, süt sığırları için yeterli bilgi bulunmamaktadır (Frank et al., 1984) (Wacker et al., 2000). Bunlara ek olarak, domuzlarda yapılmış çalışmalarda, riboflavinin yeterli kuru madde alımının sağlanması için önemli bir vitamin olduğu tespit edilmiştir.

PANTOTENİK ASİT (B5):

Pantotenik asit koenzim A' nın bir parçasıdır. Koenzim A Krebs enerjisi çemberinde, esansiyel yağ asitlerinin ve

kolesterol hormonlarının sentezinde kullanılmaktadır. Pantotenik asit protein sentezi ve üreme fonksiyonları için önemlidir. Ovaryum fonksiyonları ve uterus involusyonu için önemli olduğu bildirilmiştir (Nakao et al., 1999).

B vitaminleri neden korunmuş formda olmalıdır?

Bazı araştırmacılar, birçok yem hammaddesindeki B vitamini miktarlarını tespit etmiş ve hayvan tükettikten sonra ne kadarının rumeni geçiş bağırsaklara ulaştığını hesaplamaya çalışmışlardır. Çalışmalar arasında bazı farklar olsa da riboflavin, folik asit ve kolinin rumende neredeyse tamamının parçalandığı görülmüştür. Bunun yanında, pantotenik asit, pridoksin, tiyamin ve B12 ve biyotin ise yarısından daha fazlasının rumende yıkımlanmaktadır. Bundan dolayı birçok B vitamini enjeksiyon yoluyla ya da rumen korunmuş formda olmalıdır. Mikroenkapsülasyon teknolojisi ile kaplanmış B vitaminleri rumende yıkımlanmadan ince bağırsaklara ulaşırlar ve etkilerini gösterebilirler.

Süt sığırtı beslemede yeni trendleri oluşturacak unsurlardan birinin de vitaminler olacağı öngörülmektedir. Bazı mikroenkapsüle edilmiş B vitaminlerinin de, özellikle geçiş ve laktasyon dönemindeki hayvanların rasyonlarına eklenmesinin performans ve refah düzeyini arttırmada etkili olduğunu söylemek mümkündür.

Sütünüzün protein ve yağ oranını arttırmak ister misiniz?

Sonuçları, bilimsel olarak kanıtlanmış ve sektör tarafından onaylanmış; korunmuş B vitamini premikslerimizi tercih edin.

İNEKLERDE PERİPARTURİENT DÖNEMDE KARACİĞER VE ENERJİ METABOLİZMASI NASIL ETKİLENMEKTEDİR?

Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN
Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi
Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı
Öğretim Üyesi
abastan@ankara.edu.tr

Periparturient dönem, doğumdan önceki ve sonraki 2-3 haftayı kapsayan süreçtir. Bu dönemde meme lobları involü olur ve yeni laktasyon için hazırlanır, fetal gelişim oldukça hızlıdır, inekte fizyolojik ve hormonal birtakım değişiklikler olur.

Modern hayvancılıkta yüksek süt verimli ineklerden 13-14 ayda bir buzağı almak önemli hedeflerden birisidir.

Bu süreyi mevsim, hayvanın süt verimi, işletme yönetimi ve bir takım hastalıklar etkilemektedir. Son 50 yılda ineklerde süt verimi yönünden yapılan genetik seleksiyon sonucu, inek başına alınan günlük süt verim miktarı artar iken, dölveriminde düşüşler olmuştur. Yüksek süt verimli ineklerde dölverimindeki düşmenin başlıca nedeni, hayvanların negatif enerji dengesine girmesidir. O nedenle kuru ve

postpartum dönemde ineklerde negatif enerji dengesi oluşumu ve bunun dölverimi üzerine etkisi minimize edilmelidir. Negatif enerji dengesi uterus involüsyonu ve ovaryum aktivitesinin başlama zamanını olumsuz etkileyen önemli problemlerin başında gelmektedir. Bu zorluğun üstesinden gelmenin en etkili yolu, kuru ve postpartum dönemde uygun besleme stratejilerinin geliştirilmesidir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde bir laktasyonda inek başına ortalama 3-4 ton süt elde edilirken, yapılan genetik seleksiyon ile (%50-66 oranında genetik iyileşme sağlanarak) yıllık süt veriminde 4 katlık bir artış sağlanmıştır. Bu süreçte süt verimindeki artış aksine, başta embriyonik ölümler olmak üzere metabolik (hipokalsemi, ketozis, yağlı karaciğer, meme ödemi), enfeksiyöz (mastitis, metritis) ve infertilite

(anöstrus, kistik ovaryum, ovaryum fonksiyon bozuklukları vs) problemlerinin görülme oranı artmıştır. Örneğin 1960'lı yıllarda bir ineğin laktasyon döneminde dölverimi ve meme sağlığı problemleri ile karşılaşma riski %5-7 iken günümüzde bu oran %35-40'a çıkmış, besleme hatasına bağlı gelişen ketozis insidensinde önemli artış olmuştur. Bu durumun başlıca nedeni üretim artışını sağlayabilmek için vü-

cudun enerji, vitamin ve mineral madde ihtiyaçlarının karşılanamamasıdır. Bu dönemde rumen papillalarının besin maddelerini emme kapasitesinin düşük olması, fötüsün hızlı büyümesi nedeniyle rumen alanının sınırlandırılması ve değişen hormonal değişiklikler nedeniyle kuru madde tüketiminin azalmasına bağlı enerji, protein ve vitamin-mineral madde ihtiyaçlarının karşılanamamasına bağlı inekler nega-

Karaciğer glikoz, yağ, protein, vitamin ve mineral metabolizması, ketogeneziste, immün sistem fonksiyonlarında, amonyak detoksifikasyonu ve steroid hormonların katabolizmasını düzenlemektedir.

tif enerji dengesine girmektedir (Doğumdan sonra süt veriminin artmasına bağlı kuru madde ihtiyacı artmakla birlikte, kuru madde tüketiminde bir artış olmamaktadır (kuru madde tüketimi, kuru dönemin ilk haftalarında canlı ağırlığın %2'si, doğum öncesi son 3 haftada ise canlı ağırlığın %1,4'ü kadar olmalıdır). Doğum sonrası kuru madde tüketimi azalır iken toplam enerji gereksiniminde 4 katlık artış olmaktadır).

Negatif enerji dengesi geliştiğinde, vücut depo yağlarını yıkımlanmaya başlaması ile açığa çıkan NEFA'lar karaciğerde keton cisimlerine metabolize olarak enerji üretiminde kullanılmaktadır. Karaciğerin oksidasyon kapasitesinin aşılması durumunda, karaciğer fonksiyon bozukluğu ve plazma beta hidroksi bütirik asit (BHBA) konsantrasyonunda artış olmaktadır. Bu olaylar bağlı insülin dirençliliği şekillenmekte, immün yanıt gecikmekte ve immün sistem hücre fonksiyonları bozulur. Enerji metabolizmasının hızlanması ve enerji açığının açığının nonesterize yağ asitlerinden (NEFA) sağlanması, serbest oksijen radikallerinin (ROS) konsantrasyonunda artışı-

na neden olmaktadır. Serbest oksijen radikallerinin düzeyi plazma antioksidan maddelerin nötralizasyon kapasitesini aşarsa, metabolizma yan ürünleri hücre ve dokulara zarar vererek enfeksiyöz ve metabolik hastalıkların şekillenme riskinde artışa neden olmaktadır.

Karaciğer, sütçü ineklerde vücudun en önemli organlarından birisidir ve birçok yaşamsal fonksiyonun sürdürülmesinde önemli rol üstlenmektedir. Laktasyondaki bir inekte toplam kanın %90'ı karaciğerden geçmektedir. Lipidler hariç besinlerin tamamı barsaklardan emildikten sonra vücuttaki diğer organ ve dokulara gönderilmeden önce karaciğerde metabolize edilmektedir. Ayrıca karaciğer diğer dokulardan salınan metabolitlerin ve hormonların metabolizmasını koordine etmektedir.

Karaciğer glikoz, yağ, protein, vitamin ve mineral metabolizması, ketogeneziste, immün sistem fonksiyonlarında, amonyak detoksifikasyonu ve steroid hormonların katabolizmasını düzenlemektedir. Geçiş dönemindeki ineklerde artan metabolik ihtiyaç ve işleyişle

birlikte karaciğer fonksiyonları hızlanmaktadır. Sonuç olarak postpartum dönemde ineklerin sağlıklı kalabilmesinde karaciğer kilit rol oynamaktadır.

Geçiş döneminde karaciğerin en önemli fonksiyonu glikoz yapımıdır. Sütçü ineklerde glikoz ve amino asitler yaşamsal faaliyetlerin sürdürülmesi için gereklidir. Glikoz sentezi için kullanılan en önemli ön madde ise propiyonik asit, ikincil kaynaklar ise amino asitler, laktat ve gliserol'dür.

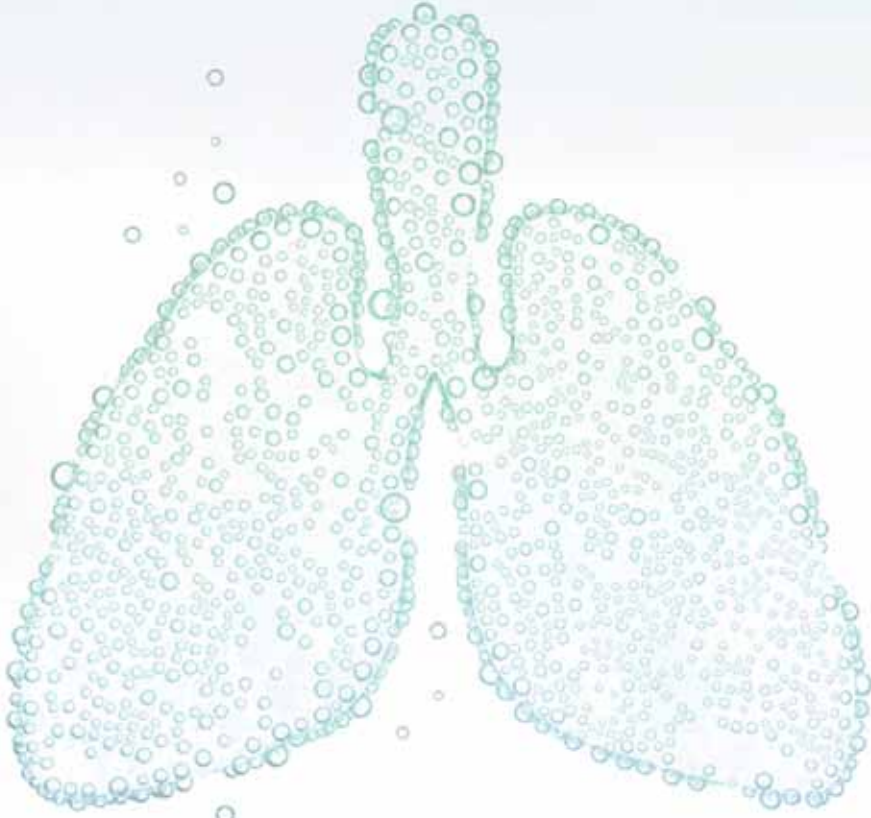
İneklerde NEFA'da enerji kaynağı olarak kullanılmaktadır. Fakat NEFA konsantrasyonu karaciğerin mevcut oksidasyon kapasitesini aştığında ya da insülin fonksiyon bozukluğu oluştuğunda triasil gliserole (TAG) dönüştürülüp, karaciğerde depolanmaktadır. Sütçü ineklerde karaciğer hücrelerindeki TAG birikimi normal şartlarda %1'den daha azdır. Ancak geçiş dönemindeki ineklerde karaciğer hücrelerinde TAG birikimi artarak bazı hayvanlarda %50 oranına kadar ulaşabilmektedir. Karaciğerde biriken TAG miktarına bağlı yağlı karaciğer sendromunun derecesi belirlenmektedir. Örneğin bu miktar %1-5 olduğunda hafif,

TOUXFLOR

Enjeksiyonluk Çözelti

300 mg Florfenikol

rahat bir
nefes
alsın...

%5-10 olduğunda orta dereceli ve %10 dan fazla olduğunda klinik yağlı karaciğer sendromu olarak tanımlanmaktadır. Karaciğerde biriken TAG: karaciğer paransiminde yağ birikimi, hücre hacimlerin artması, sinüs boşluklarının azalması, endoplazmik retikulum hacminin azalması ve mitokondrilerin zarar görmesine neden olarak karaciğer metabolizmasını olumsuz etkilemektedir. Geçiş dönemindeki inekler karaciğer hücrelerinde aşırı düzeyde TAG birikmesi sonrası kanda nötrofil, eozinofil ve lenfositlerin sayıları azalmakta ve bazı metabolizma (ketozis gibi) ve enfeksiyöz hastalıklara duyarlılık artışı olmaktadır.

İneklerde periparturient dönemde NEFA ve BHBA konsantrasyonları takip edilmelidir. Kanda, doğum öncesi NEFA ve doğum sonrası dönemde de BHBA yükselmesi çeşitli hastalık risklerinin artmasına, üreme performansının ve süt veriminin düşmesine ve sonucunda da sürüden çıkarma oranlarının artmasına neden olur. Geçiş dönemindeki ineklerin iyi bir şekilde idare edilmesi ve beslenme ile ilgili önlemlerin alınmasıyla NEFA ve BHBA konsantrasyonlarındaki artış önlenebilir. Periparturient dönemdeki ineklerde bu metabolitlerin rutin bir şekilde takip edilmesinin hem bireysel olarak

inek üzerinde hem de sürü bazında önemli etkileri olmaktadır. Bu rutin testlerin yapılması ile problemlilik inekler erken dönemde tespit edilebileceği gibi alınacak önlemlerle sürüde birçok problemin de önüne geçilebilecektir. Bu iki parametrenin periparturient dönemde artması negatif enerji dengesinin geliştiğinin ve hayvanların kendi vücut rezervlerini kullandığının göstergesidir.

Negatif enerji dengesinden korunmada en önemli unsur ineklerin ihtiyaç duydukları enerjinin sağlanmasıdır. NED kuru dönem ve geçiş döneminde beslenme hatalara bağlı şekillenmektedir. O nedenle ineklerin, süt verimlerine göre beslenme programı oluşturulmalıdır. Özellikle preparatun dönemde rasyondaki konsantre yem miktarı arttırılmalı, inekler kalabalık gruplar halinde tutulmamalıdır. İnekler kuru döneme girişte ve erken laktasyon döneminde çok yağlanmış veya zayıf olmamalıdır. Çünkü doğum zamanı vücut kondüsyon skoru önemlidir. Bu nedenle ineklere doğuma yakın dönemde geçiş dönemi rasyonu verilmelidir. Doğumdan sonra ise iyi kaliteli silaj (çünkü fermentasyon işlemi bozuk silajlar ketozis'e neden olur) ve yonca veya tahıl verilerek, gerekli enerji sağlanmalıdır. Aşırı fermente ol-

muş silajlar (aşırı miktarda bütirik asit içerdiklerinden) asla verilmemelidir. Bu önlemlere ek olarak ineklerin laktasyon eğrileri izlenerek ona göre beslenme programları oluşturulmalıdır.

Laktasyonun başlarında ineklere yüksek kaliteli kaba yemlerin verilmesi son derece önemlidir. Yüksek kaliteli kaba yemlerin verilmesiyle konsantre yemlerin rasyondaki miktarını azaltmak mümkündür. Bu şekilde rumen asidozisi ve süt yağı oranındaki azalma gibi problemler de önlenmiş olur. Rumen sağlığı açısından kaba yemin partikül büyüklüğü ve kalitesi son derece önemlidir. Çünkü kaba yemin partikül büyüklüğü artar ise inek daha fazla yem getirir ve tükürük üretir. Bu durum rumen pH'sını dengelemek açısından önemlidir. Bu dönemde ineklere kaba yem olarak mısır silajının yanı sıra (mısır silajının partikül büyüklüğü küçüktür) partikül büyüklüğü fazla yonca veya kuru ot verilmelidir. Örneğin bu dönemde ineğe 20-25 kg mısır silajı veriliyorsa, rasyona 4-5 kg kadar iri doğranmış yonca veya kuru ot eklenmelidir. Bu şekilde rasyon içindeki protein oranı da arttırılmış olur (mısır silajı enerji bakımından zengin, fakat protein bakımından fakirdir).

anadolu

Montbeliarde

KARMA YEM ÜRETİMİ 25 MİLYON TON OLDU

2019 YILI

TOPLAM KARMA YEM ÜRETİMİ

Türkiye karma yem üretimi;
2019 yılında, 2018 yılına göre
%3.3 artarak 25 milyon tona ulaştı.

KANATLI YEMİ ÜRETİMİ

Aynı dönemde broiler yemi üretimi %1.1 artarak 5.4 milyon tona, yumurta yemi üretimi %6.3 artarak 3.8 milyon tona ulaştı. Diğer kanatlı yemleriyle birlikte toplam kanatlı yemi üretimi %2.7 artışla 10 milyon tonu aştı.

RUMİNANT YEMİ ÜRETİMİ

Ruminant yemi üretimi %2.4 artarak
14 milyon tonu geçti,
balık yemleri üretimi ise %32 artışla
590 bin tona ulaştı.

KARTAL
Hayata Pozitif Katıl!

35 yıl

SÜTÜNE BEREKET!

Milk Profit

Kârlı süt üretimi programı

ActiSaf SelSaf SafMannan

Milk Profit Kârlı Süt Üretimi Programı, ActiSaf®, SafMannan® ve SelSaf® ürünleriyle, laktasyon döngüsünün her aşamasında sürü kârlılığı ve sağlığının iyileştirilmesi için kapsamlı çözümler sunar. Sürülerinizin bağışıklığını güçlendirir, süt üretimini artırır, süt kompozisyonu ve kolostrum kalitesini iyileştirir. Milk Profit Kârlı Süt Üretimi Programı ile sürünüze bereket, sütünüze süt katın.

Mutlu Ecza Deposu kurucusu Kazım Üstüner:

Üreticimiz ithalatla cezalandırılmamalıdır

Mutlu Ecza Deposu, geleneksel Büyük Aile toplantılarından birini daha 24-26 Ocak 2020 tarihleri arasında Antalya Adalya Elite Lara Otel'de gerçekleştirdi. Bölge veteriner hekimlerinin sömestir tatilinde aileleriyle birlikte bir araya getiren bu eğitim toplantılarında veteriner hekimler ailelerine zaman ayırabildiklerinden dolayı da çok mutlu oluyorlar.

Mutlu Ecza Deposu kurucusu, XX. Yasama Dönemi Burdur Milletvekili ve Burdur Veteriner Hekimler Odası Başkanı olan Kazım Üstüner ile gerçekleştirdiğimiz röportajda hayvancılık sektörünün ve veteriner hekimlik mesleğinin sorunlarını konuşarak değerli görüşlerini aldık.

Bu toplantıları düzenlemedeki amacınız nedir? Bu kaçınıcı otel toplantınız?

Mutlu Ecza Deposu olarak 14. toplantımızı Antalya Adalya Elite Lara Otel'de de gerçekleştirdik. Performans Dergisi olarak tüm otel seminerlerimize katıldınız, size de çok teşekkür ediyoruz. Mutlu Ecza Deposu olarak sektörde 31 yılı geride bıraktık.

Sömestri tatilinin ortasında denk ge-

tirerek gerçekleştirdiğimiz bu toplantılardan önce 2004 yılında başlayan 3 yıllık bir gezi etkinliğimizde vardı. "Ülkemizi Tanıyalım, Tarihimizi Bilelim" adıyla;

2004 yılında 2 kez Çanakkale ve Bursa'ya,

2005 yılında İstanbul'a,

2006 yılında Kapadokya'ya, meslek-

taşlarımızla gezi düzenlemiştik. Son 14 yıldır da otel toplantılarıyla meslek içi eğitim ve kişisel gelişim seminerleri düzenliyoruz. Bu toplantılarımız geleneksel bir karakter kazandı.

Ben 1983 yılı Bursa Üniversitesi Veteriner Fakültesi mezunu bir Veteriner Hekimim. Meslek hayatıma 1983 yılında Burdur'da başladım. Burdur'un ilk Serbest Veteriner Hekimiyim. Askerlik

“1980 yılların başında Türkiye'nin nüfusu 49 milyon civarında iken küçükbaş hayvan varlığımız da bu kadardı. Yani kişi başına bir adet küçükbaş hayvan düşüyordu, bugün bu oran yarılar seviyesindedir. (Yani İki kişiye bir küçükbaş) “.

sonrası 10 yıl kadar Isparta ve Burdur Tarım İl Müdürlüklerinde çalıştım. Serbest Veteriner Hekimliğinin ne olduğunu iyi bilirim. Gecesi gündüzü, cumartesi / pazar'ı olmayan sahada çalışan meslektaşlarımızın ne kadar özverili çalıştıklarını iyi bilenlerdenim. Özveriyi sadece biz veteriner hekimler değil eş ve çocuklarımızın da yaptığını biliyorum. Düzgün bir aile yaşamı olmayan serbest veteriner hekimlikte hep “Yarınım nasıl olacak” kaygısı yaşanıyor ki bu kaygı her geçen yıl daha da büyüyor.

Biz Mutlu Ecza Deposu olarak meslektaşlarımızın mesleki bilgilerini tazelemek, kişisel gelişimlerine bir nebze de katkı koyabilmek ve hiç değilse bir hafta sonu da olsa eş ve çocuklarıyla hoşça vakit geçirebilmelerini sağlamaya çalışıyoruz.

Sizin de gözlemlediğiniz gibi bu süreçte biz büyük bir aile olduk. Her geçen yılda ailemiz büyüyor. Bunu görmekten büyük mutluluk duyuyo-

rum. Şu kısacık yaşamda her şey para pul değil. Kazanılan dostluklar bizim açımızdan para puldan daha kıymetli. Kendimize bir misyon edindik. Bundan sonraki yıllarda da imkanlarımız el verdiği ölçüde yine bu toplantılarda meslektaşlarımızı eş ve çocuklarını buluşturmaya gayret edeceğiz. Her yıl katılım ve ilginin arttığını görmekten büyük memnuniyet duyuyorum.

Siz bir dönem TBMM'de görev yaptınız ve sonrasında da memleketiniz Burdur'a döndünüz. Son üç dönemdir de Burdur Veteriner Hekimler Odası Başkanısınız. Niçin böyle bir mesleki sorumluluğu üstlenme gereği duydunuz?

Ben milletvekili seçildiğim 1995 Genel Seçimleri öncesinde de oda başkanıydım. Şu an ulaştığım pek çok şeye mesleğime ve sektöre borçluyum. Bu

Bugün ülkemiz dünyanın pek çok ülkesinden, Sudan'dan bile pek çok hayvan ve hayvansal ürün ithal eder duruma düşmüş/düşürülmüş ise ve bu ithalata son beş yılda 7 milyar doları aşan bir kaynağını heba etmiş ise; şapkayı öne eğip bir düşünmek gerekir. Yılda asgari 10 milyar dolarlık hayvan ve hayvansal ürün ihraç edebilecek potansiyele sahip Türkiye nasıl olur da ithalatçı konuma düşürülür bunu bir sorgulamamız lazım.

“Küçükbaş hayvancılık Türkiye için bir şanstır”.

Kitle konuşmacısı Canten Kaya, Mutlu Aile, Başarılı Çocuk” başlığında hem düşündürten hem de güldüren bir sunum yaparak katılımcıların beğenisini kazandı

meslekten ekmek yedim, bu meslek beni milletvekili seçtirdi. Dolayısıyla mesleğime ve hayvancılık sektörüne kendimi borçlu hissediyorum. Tabi buna veteriner hekimliğin özünde olan yurt sevgisi ve ulus bilincini de eklemek gerekir.

Doğrudur... Milletvekilliğinden sonra ilimiz Burdur da üç dönemdir meslek odamızın başkanlığı görevini üstleniyorum. Meslektaşlarıma tecrübe ve birikimlerimi aktarmayı sorumluluk olarak görüyorum. Mesleki sorunların yanı sıra hayvancılık sektöründe yaşanan sorunlar ve çözümü konusunda her fırsatta görüş ve düşüncelerimi paylaşarak katkı koymaya çalışıyorum. Memlekette hizmet etmek için illa bakan, milletvekilliği gibi üst görevlerde bulunmak şart değil insan yurttaş olarak da sorumluluklarını yerine getirebilir. Milletvekilliği bir meslek değil

onurlu bir görevdir. Veteriner Hekimlik ise meslektir. Ben bu mesleğe olan borcumu ödeme gayreti içerisindeyim.

Veteriner hekimliği mesleğinin ve hayvancılık sektörünün sorunları hakkında ne düşünüyorsunuz?

Mesleğimizin sorunları hakkında hangi birini bahsedeyim ki; her geçen gün artan ülke sorunları gibi bizim meslekte de sorunlar artmakta. Sayısı 30'u geçip 40'a yaklaşan veteriner fakültesi sayımızla ABD'yi sollayıp Çin ve Hindistan'ın ardından 3. sıraya yükseldik. Bu yıllarda her yıl veteriner fakültelerinden 2.000 civarında genç veteriner hekim mezun oluyor. Önümüzdeki birkaç yıl içerisinde bu rakamın 4.000'lere çıkmasını tahmin

etmek için kâhin olmaya gerek yok. Bir an önce veteriner fakülte sayısı, kalitesi ve kontenjanı konusunda bilimsel kriterler getirilmelidir.

Veteriner Klinik/Poliklinik ruhsatlandırmalarında çoğu Avrupa ülkesinde olduğu gibi bölge merkezli, hayvan sayısına dayalı, veteriner klinik ruhsatlandırmasına geçmelidir; Veteriner kliniklerin, birden fazla veteriner hekimin çalıştığı poliklinik tarzındaki iş bölümüne dayalı bir anlayışla hizmet vermeleri teşvik edilmelidir. Böylelikle hem üreticiye daha iyi hizmet verilebilir, hem de sahadaki veteriner hekimler tatil yapma, hizmet içi eğitimlere rahatlıkla katılma vb. gibi imkanlara kavuşur.

COXDUO

Enjeksiyonluk Çözelti

20 mg Meloksikam

ağrı tedavisinde
derin etki...

Bugün Afgan ve Suriyeliler olmasa tarım ve hayvancılıkta çalışacak işgücü bulmakta zorlanacağız!

Kaba yem açığını henüz çözememiş bir Türkiye’de ithal hayvanla ithal yem maddeleriyle yapılan hayvancılık ekonomimize ne kadar yarar sağlar?

“Sütü alırım ama yemi benden alacaksın” dayatması hangi serbest piyasa ekonomisi ile açıklanır!

Bugün ülkemiz dünyanın pek çok ülkesinden, Sudan’dan bile pek çok hayvan ve hayvansal ürün ithal eder duruma düşmüş/düşürülmüş ise ve bu ithalata son beş yılda 7 milyar doları aşan bir kaynağını heba etmiş ise; şapkayı öne eğip bir düşünmek gerekir. Yılda asgari 10 milyar dolarlık hayvan ve hayvansal ürün ihraç edebilecek potansiyele sahip Türkiye nasıl olur da ithalatçı konuma düşürülür bunu bir sorgulamamız lazım.

Halbuki küçükbaş hayvancılık Türkiye için bir şanstır. Yeterince yararlanamadığımız ortada. 1980 yılların başında Türkiye’nin nüfusu 49 milyon civarında iken küçükbaş hayvan varlı-

ğımız da bu kadardı. Yani kişi başına bir adet küçükbaş hayvan düşüyordu. Son yıllarda küçükbaş hayvan sayısında küçük bir artış olmakla birlikte bugün bu oran yarılar seviyesindedir. (Yani İki kişiye bir küçükbaş) Küçükbaş hayvancılıkta hedefimiz o yıllarda olduğu gibi kişi başına bir küçükbaş hayvan düşecek şekilde artırılıp geliştirmek olmalıdır.

Eğer halkımıza ucuz et yedirmek istiyorsak öncelikle küçükbaş hayvancılığa gereken önem verilmeli, kaba yem açığımız kapatılmalıdır. 12 milyon hektarlara kadar gerileyen mera alanlarımız gözümüz gibi korunmalı ve geliştirilmelidir. Son iki ayda dört defa

zam gelen fiyatları hayvancılığımız için çok büyük tehlikedir. Üreticimiz ithalatla cezalandırılmamalıdır. Bilinmeli ki üretici hakları savunulmadan tüketici hakları savunulamaz.

Avrupa Birliğine verilen sözler gereği kırsal nüfusu %8'lere düşürme çabaları köylerimizin hızla boşalmasına neden olmakta tarım hayvancılığa dayalı kültür hızla yok olmaktadır.

Kırsal nüfusun yaş ortalaması 58'i geçmiş durumda ülkemizde Trakya büyüklüğündeki toprak parçasında ekim dikim yapılamaz hale geldi. Kaba yem açığını henüz çözememiş bir Türkiye’de ithal hayvanla ithal yem maddeleriyle yapılan hayvancılık eko-

nomimize ne kadar yarar sağlar? Üreticimize ne katkısı olur? Bir an önce yapılan yanlış uygulamaları terk edip milli bir tarım hayvancılık politikası oluşturmamız gerekir.

Bu anlamda biz Veteriner hekimlere de büyük sorumluluklar düşmektedir. Bakandan bakana değişen değil uzun vadeli, tutarlı tarım hayvancılık politikalarını hayata geçirmemiz gerekir. Veteriner Hekimlik mesleğinin sorunlarının çözümü üretici sorunlarının çözümünden geçtiğinin bilincinde olmalıyız. Mesela süt ağırlıklı üretim yapan Burdur bölgesinde ve pek çok yerde süt müteahhitleri "Sütü alırım ama yemi benden alacaksın" dayatmasını hangi serbest piyasa ekonomisi ile açıklanır.

Türkiye'de doğum sonrası ishal ile seyreden hastalıklardan ölen buzağı sayısının yılda 500.000'nden az olma-

dığı söyleniyor. Kuzu ve oğlaklardaki kaybın haddi hesabı yok.

Bu ülkemiz ve üreticimiz için çok büyük kayıp ve yakışmayan bir durum. Eğer koruyucu hekimlik anlayışını esas alarak her geçen gün sayısı artan 8.000'i geçen Veteriner Kliniğinden bir proje kapsamında koruyucu veteriner hekimlik hizmetinden yararlanıl-

ması durumunda bu kayıpları en azından yarıya indirmek mümkündür.

Serbest Veteriner Hekimlerinin en önemli sorunlarının başında; verdiği hizmetin karşılığını tahsil edememek geliyor. Üreticilerimize kredi açan gerek Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü gerekse Tarım Kredi Kooperatif Genel Müdürlüğü ile yapılacak bir anlaşmada

Bu toplantıların diğer bir özelliği de veteriner sağlık ürünleri firmalarının bölge temsilcilerinin de bir araya getirilmesi. Farklı ilaç firmalarında görev alan bölge temsilcileri ile birlikte konuşmacı Cante Kaya, ayrı bir toplantı gerçekleştirdi.

Veteriner hizmetleri içinde kredi tahsis edilmelidir.

Antibakteriyal direnç ve halkımızın sağlıklı hayvansal gıdalara ulaşması açısından E-REÇETE ve İTS çok büyük öneme sahiptir. Ancak uygulamadaki aksaklıkların bir an önce giderilmesi gerekir. Bazı meslektaşlarımız tarafından "Vur deyince öldüren" bir uygulama olarak da algılanan bu sistemin aksayan tarafının giderilmesi, ağır ceza koşullarının yeniden gözden geçirilmesi ve kullanımının daha pratikleşmesi son derece isabetli olacaktır.

Özellikle Pet Kliniği yapan meslektaşlarımızın bazı konulardaki itirazlarına

kulak vermek sistemi daha güçlendirecektir.

Bakanlığımız ve Türk Veteriner Hekimler Merkez Birliğinin bu ve benzeri konularda yaptıkları duyarlı çalışmaları taktirle karşılıyorum. Bir an önce kayıt dışı çalışan eczane, medikal malzeme pazarlayıcıları, bazı klinik ve ecza depolarının denetimleri sağlıklı bir şekilde yapılabilirdir. Mevcut haliyle sahada haksız rekabet koşullarına devam eder ki; bu da adaletsizlik olur.

Sahada çalışan veteriner hekimler ilaçların miadı, miadı geçen ilaçların imhası konusunda büyük problemler yaşamaktadır. Bazı katı kuralların esne-

tilmesinde büyük yarar vardır.

Kısa bir süre önce uygulamaya konulan ATS (Aşı Takip Sistemi) de makbuz kesme zorunluluğunun önümüzdeki bir iki ay içerisinde kaldırılacağını öğrenmiş olmaktan memnuniyet duydum.

Gerek E-Reçete gerekse İTS ve ATS hakkında Bakanlık yetkililerimiz sahanın istek ve beklentilerini almak üzere bölge toplantıları yapmasında yarar olacağını düşünüyorum.

Sektörümüzün, veteriner hekimlik mesleğinin gözü kulağı olan Performans Dergisine yaptığı hizmetlerden dolayı bir kez daha teşekkür eder, başarılı çalışmalarının devamını dilerim.

MEMEYİ SAĞLIĞINA KAVUŞTURUN

Lactosef & Kurusef
Sağmal Dönem Kuru Dönem

Her 10 g'lık enjektörde
200 mg Sefapirin
aktivitesine eşdeğer
Sefapirin sodyum
bulunur.

Her 10 g'lık enjektörde
300 mg Sefapirin
aktivitesine eşdeğer
Sefapirin benzetin
bulunur.

Vet. Hek. Ali VAR

Bölge: Kütahya/Hisarcık
1998 Ankara Üniversitesi
Veteriner Fakültesi mezunu

Bölgenizdeki hayvancılık hakkında bilgi verebilir misiniz?

20 yıllık veteriner hekimim. Ben kliniğimi açtığımda bölgede bir klinik vardı ve ben ikinci kliniği açan veteriner hekim oldum. Hayvancılık o dönemlerde bugüne göre daha iyi durumdaydı. Bizim bölgede aile tipi işletmeler vardı. Son yapılan politikalarla aile işletmelerinin kapanması ve daha çok çiftlik tipi işletmeciliğine yönelmesi yanlış bir etki yaptı. Ben aile tipi işletmelerin canlanmasıyla, hayvancılığın da özüne döneceğine inanıyorum. Hükümet köye dönüş için pek çok proje hazırladı ama maalesef uygulama noktasında yanlışlıklar oldu. Proje esasında iyi

olmasına rağmen, gelen hayvanların genel olarak iyi olmadığını ve bundan dolayı ekonomik kayıplar yaşandığını gördük. Devlet halkı düşünüyor, halk da bir şeyler yapmak istiyor ancak vaad edilen hayvanların durumunun iyi olmaması her iki tarafı da zora sokuyor.

Bana göre devlet, belli bir hayvan sayısı üzerinde olan yetiştiricileri, sosyal sigorta ile desteklemelidir. Çünkü çoğu yetiştirici, sosyal güvenceye sahip olabilmek için şehirlere göç ediyorlar. Köyünde kalsa sigorta masrafları kendisine fazla gelecek. Bu nedenle şehir hayatında asgari ücret de olsa sigortalı bir işte çalışmak daha mantıklı geliyor onlara. Köyden kente göçün engelle-

nebilmesi için devletin, yetiştiricilere sigorta yapması gerekiyor. Bunun sınırı olarak ben 5 büyükbaş hayvanı öngörüyorum. Az gibi görünüyor ama ben herkesin yapmasını istiyorum. Hatta başka bir sınır daha koyup 15 veya 20 hayvana sahip olduğunda eşine de sigorta yapma imkanı verirse bu köye dönüş projesi daha verimli olur.

Ayrıca verilen desteklerin ürün bazlı olması gerekiyor. Vatandaşlarımızın bazıları ürün bazlı olmadığı için bu parayı ev, arsa veya araba olarak değerlendirilmek istiyor. Böyle olunca da devletin verdiği paralar boşa gitmiş oluyor.

Veteriner hekimler ne düşünüyor?

“Köyden kente göçü engellemek için devlet, yetiştiricileri sosyal sigorta ile desteklemelidir”

Yeni mezun olan meslektaşlarımız, ilk iş olarak klinik açma teşebbüsünde bulunmamaları gerekir. Yeterli saha tecrübesine sahip olduktan sonra bu yola yönelmelidir.

Ürün bazlı desteklemeleri biraz daha açabilir misiniz?

Sizin bir süt işletmesine sahip olduğunuzu düşünelim. Bu işletmelerden alınan süte, standart bir prim belirlenmeyecek. Sütünüzün kalitesine, yağ oranına göre fiyat hesaplanacak. Buna göre belirlenecek parametrelerle kaliteli süt daha iyi fiyattan alınırken, yağ oranı veya diğer seviyeleri düşük olan sütlere daha uygun bir fiyat belirlenecek. Böylece işletmeciler ekonomik olarak daha kaliteli süt üretmenin çabası içerisinde olacak ve ona göre destek alacak. Bunu sadece süt için söyledim ancak bu mantık diğer alanlarda da aynı şekilde uygulanabilir.

Türkiye’de buzağı ölümlerinin fazla olduğunu biliyoruz. Bu konudaki görüşleriniz nelerdir?

Buzağı ölümlerinin önemli bir kısmını ihmalkârlık oluşturuyor bence. Hayvan sahibi hastalığın ilk dönemlerinde kendince çözümler üretmeye çalış-

yor. Ancak son zamanlara doğru işin içinden çıkamayınca veteriner hekimden destek istiyor ve veteriner hekimden destek istiyor ve veteriner hekimden destek istiyor ama bunun için çok geç kalınmış oluyor. Ayrıca ürün fiyatlarından dolayı koruyucu tedbirler alınamıyor. Hayvan sahipleri artık bunlara ek maliyet verme yolundan kaçınıp, ne olursa olsun diyor. 2000-2001 yılları arasında koruyucu hekimlik revaçtaydı. İnsanlar sürekli bize sorular soruyordu. Son zamanlarda böyle bir tabloyu göremiyorum maalesef.

Yeni mezun olan meslektaşlarınıza neler söylemek istersiniz?

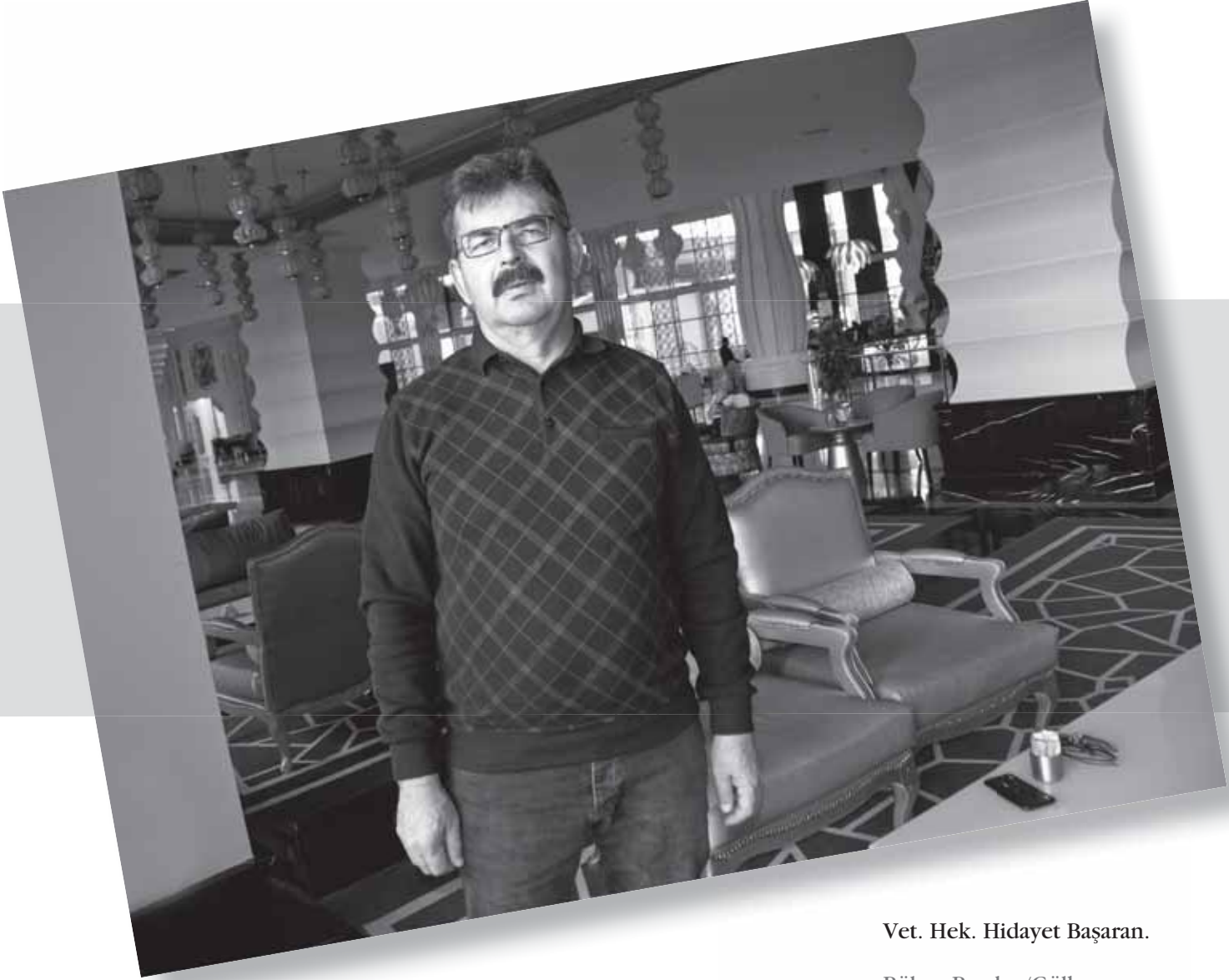
Yeni mezun olan meslektaşlarımız, ilk iş olarak klinik açma teşebbüsünde bulunmamaları gerekir. Yeterli saha tecrübesine sahip olduktan sonra bu yola yönelmelidir. Aksi takdirde kendini büyük bir rekabet ortamında bulacak ve belki de bazı eksikliklerinden dolayı bu mesleğe daha faydalı olabileceken bu hevesi azalacaktır. Öncelik-

le tecrübesine güvendiği bir veteriner hekimin yanında belli bir süre kalıp, mesleki etik de dahil olmak üzere bölgedeki hayvan potansiyelini, hastalıkları ve bazı önlemleri nasıl alabileceğine dair tecrübe edinip böylece klinik açması kendi açısından daha iyi olacaktır.

Sektöre nasıl bir mesaj vermek istersiniz?

Çiftçilerimizin her zaman gelecek yıl ne olacak diye bir sonraki yıl için kaygıları vardır. Bugün kriz uzun sürmüş olabilir ama geçmiş yıllarda sadece hayvancılık değil tarımda ve diğer sektörlerde de çok güzel dönemler gördük. Onun için çiftçimiz ümidini kaybetmeden istikrarlı adımlarla çalışmaya devam etmelidir.

Veteriner hekim meslektaşlarımız mezun olduktan sonra kendini iyi yetiştirmeli, sahadaki meslektaşlarımız da bilgilerini düzenli olarak güncellemeli ve nosyon sahibi olmalıdır.

Vet. Hek. Hidayet Başaran.

Bölge: Burdur/Gölhasır
1987 Konya Selçuk Üniversitesi
Veteriner Fakültesi mezunu

Kendinizi kısaca tanıtabilir misiniz?

26 yıl devlet sektöründe çalıştım. Uzun süre ilçe müdürlüğü yaptım. Emekli oldum ve 4 yıldan beri klinik hizmeti veriyorum.

Devletin hayvancılık ile ilgili oluşturduğu projeler hakkında neler düşünüyorsunuz?

Projelerin uygulanabilirliği köy bazında her zaman uygun olmayabiliyor. Aralarda bazen sıkıntılar olabiliyor. Diyelimki vatandaş 10 başlık bir işletme kurmak istiyor ve devletten teşvik veya kredi alıyor. Sonrasında prob-

lemler yavaş yavaş çıkmaya başlıyor. İlk olarak hayvanın kalitesi, ikinci olarak barınak problemi. Sürdürülebilirliğin takibi açısından da eksiklikleri olabiliyor. Bundan dolayı da sürekli yeni projeler denenmeye çalışılıyor. İyi tetkiklerle, uygun projeleri, belli noktalarda uygulamaya konulabilse süreklilik de olacaktır.

Destekler konusunda ne düşünüyorsunuz?

Ne zaman, nerede, nasıl bir sıkıntı yaşanmış, ona göre desteklemeler yapılmalıdır. Orta düzeyde bir işletmenin üretim maliyetleri ve işletme giderle-

ri bellidir. En azından ürünlerle ilgili bir taban fiyat girdiler ile de ilgili bir tavan fiyat belirlenmelidir. Bu belirlemeler sonucunda uygulama yaparsak destekler daha verimli bir şekilde üretime dönüşür. Devlet çiftçiyi desteklerse çiftçi daha iyi çalışır daha çok üretir ve halk da ona göre daha ucuz ve kaliteli besin tüketir.

Veteriner hekimlikte mesleki sorunlar ile ilgili neler söylemek istersiniz?

Bir meslek için ülkede bu kadar veteriner fakültesinin olması yanlış bir durum. Çok ciddi bir meslektaş enfasyonu var. Üniversitedeyken patolo-

“Her veteriner hekim, belli aralıklarla kendini bilgi olarak güncellemeli”

ji hocam Hollanda'ya gitti ve döndükten sonra bize oradaki gördüklerini anlattı. O zamanlar bir sınıfta sadece 4 öğrenci varmış. Gece de olsa gündüz de olsa herhangi bir vakaya müdahale edilmesi gerektiğinde hemen çıkıp fakülteye geliyorlarmış. Elazığ'da fakülteye başladığımda 60 kişilik kontenjan olması gereken amfide 200 kişi ders görüyorduk. Olmadı bizi ikiye ayırdılar. Daha sonra dilekçe verip Konya'ya geçiş yaptım. Demek istediğim 4 kişiye verilen eğitim ile 200 kişiye verilen eğitimin kalitesi eşit derece olamaz.

Öğrencinin pratik uygulamalara hakim olmasını bekleyemezsiniz. Böylece meslektaşlarımız iyi yetiştirilemiyor. Biz, fakülteden mezun olduktan sonra işin içinden çıkamayacağımız vaka yoktur diye düşünürdük, ama şu an mezun olan veya olacak veteriner hekimler staj için yanımıza geldiğinde bırakın teşhis ve tedaviyi, enjeksiyon yapmakta dâhi yetersiz kalabiliyorlar. Bu kadar veteriner hekimin olduğu bir alanda klinik yapan arkadaşlarla da ciddi rekabet ortamları doğuyor ve yavaş yavaş geçim sıkıntısı doğmaya başlıyor.

Bizler de dahil olmak üzere her veteriner hekim belli aralıklarla kendini bilgi olarak güncellemesi gerekiyor.

Piyasada bulunan ilaç fiyatları ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Anlamadığım bir konu var. Bazen ilaç firmaları, ilaç kutularının üzerine çok yüksek etiket yapıyor ancak biz o etiketten çok daha düşük fiyata alıyoruz. O tür ilaçların gerçek maliyetini yansıtmıyor. Hasta sahipleri bunu görüyor ve diğer ilaçların da aynı şekilde olduğunu düşünüp kendilerinin fiyat konusunda aldatıldığını hissediyorlar. Açıklama yapması gerçekten zor oluyor. Bu ilaç etiket fiyatlarının, satış fiyatından uçuk bir fark olarak gösterilmesinin önüne geçilmesini istiyorum.

İlaç takip sistemini (İTS) kullanıyorsunuz. Bu sistem hakkında görüşleriniz veya önerileriniz var mı?

Son zamanlarda sistemin belki de tam olarak oturmamasından dolayı bazı aksaklıklar yaşayabiliyoruz. Özellikle ilaç kullanımında, küpesiz, kimliksiz hayvanların tedavisinde çaresiz kalabi-

liyoruz. Küpeler zamanla düşebiliyor ve bunun için hayvan sahibinin tarım ilçeye dilekçe yazması ve sonrasında da personelin küpeyi takması gerekiyor. Ama bazen bu süreçte aksamalar olduğu için hayvan sahibi buna pek yanaşmıyor. Çünkü bu gibi hayvanların ilaçlarını sistemden düşme gibi bir durumumuz olmuyor ve bunu kayıtlı hayvanların üzerinden düşüyoruz. Bu bize ayrıca bir uğraş oluyor. Elbette eğer bu sistem iyi işleyecekse gerekirse bunun için eleman da tedarik ederiz ancak işin sonucunun nereye varacağını kestiremiyoruz.

Sonuç olarak çiftçimiz her şeyin en iyisini layıkıyla yapabilir. Ancak yolun sonunu görememe, geleceğe dönük ekonomik endişesi olduğu veya eski olumsuz tecrübeleri olduğu için çekimser kalıyor. Destek politikaları akılcı ve sistemli bir biçimde olursa hayvancılıkta çok iyi konuma sahip olabiliriz. Umudumuzu yitirmemeliyiz ve her zaman çaba sarf etmeliyiz.

Vet. Hek. Fahrettin Yallagöz

Bölge: Konya/Akşehir

1996 Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi mezunu

“Böyle giderse 10 sene sonra her ailenin bir veteriner hekim çocuğu olacak”

“ Kulak küpesi kaybolmuş hayvanlara verilen ilaçları sistemden düşmek, sorun oluyor ”

Kendinizden biraz bahseder misiniz?

Mezun olduktan sonra memleketim Konya'ya geldim. Özel sektörde 1.5 yıl çalıştıktan sonra askeri görevimi yaptım ve 1999'da Konya'da kendi kliniğimi açtım. 21 seneden beri kliniğimde hizmet veriyorum.

Bu 21 seneyi nasıl değerlendirirsiniz?

Gerçekten çok hızlı geçti. Mesleğimi seviyorum ama zor bir meslek olduğunu düşünüyorum. Bunun yanında insanlarla iletişim halinde olmamız, can kurtarmaya ve yardımcı olmamız da işimizin bizi mutlu eden ve devam etmemizi sağlayan tarafları.

Meslek hakkında genel olarak ne düşünüyorsunuz?

Veteriner hekimlik genel olarak, ilaç sektörü veya klinikçilik olarak bakılsa da tüm sektörlerde bir noktada da olsa temas etmeyi başarıyor. Bir şekilde dolaylı olarak da olsa bizim mesleğin kenarlarında dolaşıyor. Ama mesleğimizin Türkiye'de değeri yok. Köylü için değerli olan klinikçi, et sektörü için değerli olan mezbaha veterineri gibi. Herkes yaptığı işte veteriner hekimin değerini biliyor ancak toplum olarak bir değerini bilemiyoruz maalesef. Bu-

nun sebebi de tanıtım çalışmalarının yapılmaması, fakülteye giriş için istenilen yüzdelik dilimler hakemediği yerde. Mesleği tercih eden insanların çoğu dar gelirli aile çocuğu. Okuldan mezun olduktan sonra sahada bizim mesleğin geleceğini anlatan kimse yok.

Sahada genel olarak neler görüyorsunuz?

Daha çok mevsimsel sıkıntılar diye genelleyebiliriz. Kış mevsiminde öksürükle seyereden solunum yolu hastalıkları, doğum mevsimi başladığı zaman annelerin doğum süreci ve doğum sonrası sıkıntıları, buzağuların ishalleri gibi.

Aşılama çalışmaları devlet tarafından yapıldığı için salgın hastalıklar pek görülüyor. Suni tohumlama yapıyoruz. Aşı takip sistemleri ve ilaç takip sistemleri ile ilgili ciddi sıkıntılar yaşıyoruz. İnsanlar bir kuruma başvurmadan kendi aralarında hayvan alıp satabildikleri için bugün bu ahırda baktığınız bir hayvan 3 gün sonra başka bir ahırda karşınıza çıkabiliyor. Sistem 3 gün önce yapılan ilaç tedavisini, devam ediyor olarak görüp kabul etmiyor. Kulak küpesi kaybolmuş hayvanlara verilen ilaçları sistemden düşmek için mecburen başka hayvanlara yazılıyor. Sırf sisteme uydurmak için kendi ken-

dimizi kandırıyoruz. Son kullanma tarihleri yaklaşmış olan ilaçları bazı hayvanların üzerinden yüklenerek çıkmak zorundayız. Bu sene af getirildi ancak önümüzdeki senelerde ne yapacağız. Eczanelerde çok fazla reçetesiz ilaç kalemi satılırken, biz firmanın hediye ettiği kalemi bile düşmek zorunda kalıyoruz. Bunlar da sistemin zorlukları.

Sektör hakkında neler söylemek istersiniz?

Bundan sonraki süreçte kontenjanları az tutup kaliteli veteriner hekimler yetiştirip, branşlaşmaya önem verip, akademisyen olmak isteyenleri akademik olarak, saha hekimi olacakları da sahaya yönelik, gıda veya ilaç sektörüne gidecekleri ona göre yetiştirip kaliteli hekimler topluluğu oluşturmalıyız. Böyle giderse bir dönem ziraat mühendislerinin çektiği sıkıntıyı biz çekeceğiz ve 10 sene sonra her ailenin 1 veteriner hekim çocuğu olacak. Bu da hiçbir işe yaramayacak. Çünkü Kıbrıs da dahil olmak üzere 35 tane veteriner fakültesi mevcut. Her yıl 100 mezun verse 3500 veteriner hekim yapıyor. Ayrıca veteriner hekimlerin hitap edeceği sınıfa göre yetiştirilmesi de gerekiyor.

Sizi biraz tanıyabilir miyiz?

1979 Burdur doğumluyum. 2002 Bursa Uludağ Veteriner fakültesi mezunuyum. 2007'de Eskişehir'de İvesi koyun ırkı ile ilgili doktora çalışmamı tamamladıktan sonra 2013'te yardımcı doçent, 2015'te de doçent ünvanını aldım. Hala Uludağ üniversitesinde öğretim üyesiyim. Evli ve bir kız babasıyım. Uzmanlık alanım küçük ruminant başta olmak üzere besi ve süt sığırları şeklinde devam ediyor. Ülke hayvancılığı için elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz.

Türkiye koyun ve keçi konusunda ne durumda?

1980'li yıllara baktığımız zaman potansiyelinin hala yarısında olduğunu görüyoruz ama bir farkındalık oluştu. Çünkü başta Cumhurbaşkanı olmak üzere Tarım Şurasında alınan kararda küçük başın öncelik olması ve bunun desteklenilmesi gerektiğinin farkına varıldı. Coğrafya olarak küçükbaş coğrafyasına daha uygun ve yetiştiricilerimiz de

bunu biliyor. 1980'li yıllarda küçükbaş hayvan nüfusu, ülke nüfusunun iki katıyken, bugün tam tesine dönerek ülke nüfusunun yarısına kadar düştü. Yani 1 kişiye 1 koyun maalesef düşmüyor. Ne zaman kişi başına 1 koyun düşerse Türkiye'de et, süt veya hayvansal protein açığı kalmayacaktır.

Büyük şehirlerde koyun etine karşı bir tutum var. Bu konuda neler yapılabilir?

Aslında bu fark edilmeden gösterilen bir tutum. Halkımız çoğu zaman restoranlarda yemeklerin içerisinde koyun eti tüketiyorlar. Özellikle dönerlerde koyun eti çok kullanılır. Ancak vatandaşımız yemeğini yiyip restorandan çıktıktan sonra ben koyun eti yemem diyor. Bence koyun etinin anlatılması ve tanıtılması lazım. Kesim olgunluğu ile ilgili bir takım düzenlemeler gerekiyor. Kuzu belli bir ağırlıktan sonra yağlandığı için belki lezzet kaybı olabilir. Ergin bir koç direk sofralık et olarak tüketilmez ama yan ürün olarak döner ve köfte gibi gıdalarda ürünü daha tatlı hale getirmek için kullanıla-

bilir. Türkiye'nin damak zevkinin değişmesinde, kuyruk yağı kullanımının payı çok fazla. Bizim yerli ırklarımızın hemen hemen tamamı yağlı kuyruklu. Bugün kuyruk yağının fiyatı karkas fiyatından daha yüksektir. Dolayısıyla damak zevkimiz yatkın olmasına rağmen yeni jenerasyona iyi anlatılmaması ve önyargılardan dolayı sığır etine göre daha az tüketiliyor.

Sektöre ve meslektaşlarına vermek istediğiniz mesajınız var mı?

Mesleğimiz ile ilgili güzel haberler alıyorum. Meslek içi eğitim seminerleri, kongreler ve toplantılar ile meslektaşlarımız bilgilerini sürekli güncelliyorlar. Bunlar güzel gelişmeler. Ancak hayvancılık gelişimi sürekli zikzaklar çiziyor. Hayvan sayısı azaldığı için süt fiyatları tekrardan yükseldi. İthalat baskısı ile karşı karşıyayız. Ama ümidimizi kaybetmememiz lazım. Türkiye'nin geleceği hayvancılık. Çobanlara sahip çıkmamız gerekiyor.

Doç. Dr. Hakan Üstüner

Uludağ Üniversitesi Veteriner Fakültesi
Öğretim Üyesi

*“Küçükbaş hayvan nüfusu,
ülke nüfusunun iki katı iken,
bugün tam tesine dönerek
ülke nüfusunun yarısına kadar düştü”*

Veteriner Hekimler Derneği'nin kuruluşunun 90. Yıl Dönümü Ankara'da kutlandı

Veteriner Hekimler Derneği'nin kuruluşunun 90. Yıl Dönümü 6 Şubat 2020 tarihinde Ankara'da bir dizi etkinlikle kutlandı.

Haber: Vet. Hek. Hakan BOYAR

Kutlamaların açılış konuşmaları Veteriner Hekimler Derneği Genel Başkanı Dr. H. Yalçın KÖKSAL, Prof. Dr. İsmail TATLIOĞLU ve Hocaların Hocası olarak bilinen Prof. Dr. Ferruh DİNÇER tarafından yapıldı. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı emekli öğretim üyesi, bilge ve bilgi çınarı Prof. Dr. Ferruh DİNÇER'de tarihsel, mesleki kesitler sundu.

Etkinliğin ilk günü Ankara Barosu Eğitim ve Kültür Merkezi'nde "Gıda Güvenliği Veteriner Halk Sağlığı" konulu bir Panel düzenlendi.

Panelin öğleden önceki Gıda Güvenliği oturumunu Prof. Dr. Haluk ÇELİK yönetti. Bu oturumda panelistler sunumlarını yaptılar sonrasında soruları yanıtladılar.

Gıda Güvenliği Oturumunda şu sunumlar gerçekleşti:

"Gıda Güvenliğinin Temel Prensipleri ve Gıda Güvenliğinde Veteriner Hekimlerin Rolü"

Prof. Dr. F. Seda Bilir ORMANCI

Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Bölümü

"Et ve Süt Ürünlerinde Gıda Güvenliği"

Dr. Güzin İplikçioğlu ÇİL

Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Bölümü

"Tavuk, Tavuk Yumurtası ve Güvenlik"

Veteriner Hekim Nurgül SÖĞÜT

VHD Yönetim Kurulu Üyesi

Panelin öğleden sonraki Gıda Güvenliği oturumunu önceki dönem VHD Başkanlarından Prof. Dr. Şakir Doğan TUNCER yönetti.

PRID® DELTA

fertiliteyi
zirveye çıkarır

reprodAction™

Ceva Hayvan Sağlığı A.Ş.

İz Plaza Giz Eski Büyükdere Cad. No:9 Kat: 20-21 Maslak 34398 İstanbul

Tel: 0 212 365 97 97 Faks: 0 212 290 70 83 tr.ceva.com / www.reproduction.com/tr

Bu panaldeki sunumlar:

Veteriner Bilimi ve Halk Sağlığı

Veteriner Hekim Adnan SERPEN

İzmir Veteriner Hekimler Odası Veteriner Halk Sağlığı Çalışma Grubu Sekreteryası Görevlisi

Veteriner Halk Sağlığı Eğitimi

Prof. Dr. Osman YILMAZ

DEÜ Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi, İzmir Veteriner Hekimleri Odası Veteriner Halk Sağlığı Çalışma Grubu Başkanı

“Yeniçikan Zoonotik Hastalıkların Sosyoekonomik Tehditleri ve Veteriner Halk Sağlığının Önemi”

Dr. Öğr. Üyesi Rüştü TAŞTAN

Kocaeli Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Laboratuvar Teknikleri Programı

Etkileşimli geçen sunumlar sonrası ilk gün programı tamamlandı.

Veteriner Hekimler Derneği'nin kuruluşunun 90. Yıl Dönümü kutlama etkinlikleri çerçevesinde 7 Şubat 2020 tarihinde Anıtkabir ziyaret edildi.

Mozeleye çelenk konuldu, Ata'mızın manevi huzurunda saygı duruşunda bulunuldu.

Veteriner Hekimler Derneği Genel Başkanı Dr. H. Yalçın KÖKSAL anı def-

terine şunları yazdı:

“Ulu Önderimiz,

1930 yılında kurulan Veteriner Hekimler Derneği, kuruluşundan bu güne kadar sizin ilke ve devrimlerinizin ışığında 90. yılına ulaşmıştır.

Bu vesile ile bizlerin bu günlere ulaşmamızı ve ülkemizin bağımsızlığını sağlayan size ve değerli silah arkadaşlarınıza bir kez daha minnet ve şükranlarımızı sunar, veteriner hekimler olarak aziz hatıranız önünde saygıyla eğiliriz.

Ruhunuz şad olsun”.

Veteriner Hekimler Derneği'nin kuruluşunun 90. Yıl Dönümü kutlama etkinlikleri çerçevesinde 7 Şubat 2020 tarihinde Anıtkabir ziyaret edildi. Mozeleye çelenk konuldu, Ata'mızın manevi huzurunda saygı duruşunda bulunuldu.

15. Agroexpo

Uluslararası Tarım ve Hayvancılık Fuarı uluslararası ticarete katkı sağlıyor

Agroexpo resmi açılış töreninin açılış konuşmalarını Orion Fuarçılık yönetim kurulu başkanı Fatih Tan, Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir Pakdemirli, İzmir Valisi Erol Ayyıldız ve İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer yaptı.

Türkiye'nin en büyük, Avrupa'nın ilk dört büyük tarım fuarından biri olan 15. Agroexpo Uluslararası Tarım ve Hayvancılık Fuarı'nda 728 milyon dolarlık iş hacmi gerçekleşti.

“Buzaađıya dair her Şey...”

12-15
MART
2020

Sığır ve Buzaağı
Demeeđi

1. ULUSLARARASI
UYGULAMALI
BUZAAĐI
KONGRESİ

NG HOTELS
AFYONKARAHİSAR

www.buzagikongresi2020.org

Anadolu Hayvancılık A.Ş., fuarın en yoğun standlarından biri idi.

Organizasyonunu Orion Fuarcılık A.Ş.'nin üstlendiği Türkiye'nin en büyük, Avrupa'nın ilk dört büyük tarım fuarından biri olan 15. Agroexpo Uluslararası Tarım ve Hayvancılık Fuarı, 6-9 Şubat tarihleri arasında 75 ülkeden 950 firma katılımı ile 358 bin 711 ziyaretçiyi ağırladı. Agroexpo resmi açılış töreninin açılış konuşmalarını Orion Fuarcılık yönetim kurulu başkanı Fatih Tan, Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir Pakdemirli, İzmir Valisi Erol Ayyıldız ve İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer yaptı.

Fuarın açılış töreninde konuşan İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, Türkiye'den ve dünyadan binlerce katılımcının yer aldığı fuarın, Türkiye'deki tarım sektörünün gelişimine, bu alandaki uluslararası ortaklıklara ve ülkenin ekonomisine katkı sunacağını dile getirdi. "Temel hedefimiz üreticinin doğayla uyum içinde üretmesini; herkesin sağlıklı ve ucuz gıdaya erişimi-

mini mümkün kılmak ve refahı artırarak yerelden kalkınmayı sağlamak, bu bereketli toprakları yeniden hakim kılmaktır." dedi. Konuşmalarının ardından İzmir Büyükşehir Belediye

Başkanı Tunç Soyer, törene katılan konuklarla birlikte stantları gezdi. Tunç Soyer, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli ve İzmir Valisi Erol Ayyıldız ile birlikte İzmir Büyükşehir

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
VETERİNER FAKÜLTESİ

4. ULUSLARARASI

Çiftlik Hayvanlarında

FERTİLİTE & MEME SAĞLIĞI KONGRESİ

Veteriner Hekimlikte Bahar Günleri 7

02-05 Nisan 2020

concorde
LUXURY RESORT
CASINO - CONVENTION - SPA
BAFRA - N.CYPRUS

www.yduveterinerkongresi.com

Belediyesi'nin Kadifekale'de açtığı Pağos Üretici Pazarı'nın bir benzerinin kurulduğu İzmir Büyükşehir Belediyesi standını da ziyaret ederek üreticilerle sohbet etti.

Açılış töreni; Özbekistan Tarım Bakan Yardımcısı ve bakanlık üst düzey yetkililerinin teşrifleri ile onurlandırıldı. Fuarda en çok ilgi gören diğer bir organizasyon ise ikili iş görüşmeleri oldu. Orion Fuarçılık A.Ş tarafından 2 binden fazla yerli ve yabancı iş insanı arasında yapılan ikili görüşmeler kapsamında 728 milyon dolarlık bir iş hacmi gerçekleşti. Dört gün boyunca etkinliklerin ve yarışmaların düzenlendiği fuarda, 2020 Model Traktör Lansmanı, İzmir İli Kırmızı Et Üreticileri Birliği tarafından en ağır boğanın

seçildiği Ağır Abiler Yarışıyor Boğa Yarışması, İzmir İl Tarım Orman Müdürlüğü tarafından organize edilen Genç Çiftçiler Yarışıyor Bilgi Yarışması, Çiftçi TV tarafından hazırlanan Tarımda Yenilikçi Makineler Sunumu, Traktör penaltı yarışması, Tire Süt Kooperatifi sponsorluğunda Yoğurt Yeme Yarışmaları gerçekleşti ve dört gün boyunca çok keyifli anlar yaşandı. Ayrıca tarım ve hayvancılık sektörüne yenilikler getirecek ve tarımsal üretimin katma değer kazanmasına fayda sağlayacak çalışmalar, modern tarımın güncel uygulamalarını tanıtmak için düzenlenen eğitici panel ve seminer programları da Agroexpo süresince katılımcı ve ziyaretçiler tarafından tam not aldı. Türkiye'nin önde gelen

gıda firmalarını bir araya getiren Agroexpo, farklı sektörlerden birçok firmanın standlarının yer aldığı fuarın D holünde, bu yıl yöresel lezzetlerin tanıtılması için dev bir platform oluşturuldu. Gıda ve içecek ürünleri, yöresel ürünler, sertifikalı organik ürünler, doğal ürünler başta olmak üzere pek çok ürün ile geniş bir katılımcı kitle-sini ağırlayarak sektör firmalarının da buluşma noktası oldu.

Fuarın son günü 9 Şubat saat 17:00' da traktör firmaları organize olarak fuara teşekkür etmek üzere, traktör kornalarını aynı anda 1 dakika boyunca çalarak fuarın kapanışını gerçekleştirdiler. Kornalara diğer katılımcı ve ziyaretçiler alkışlarıyla eşlik ettiler.

Tarım yazarı Ali Ekber Yıldırım, son zamanlarda yayımladığı "Üretim Tüket" kitabı ile ilgi görüşüyor. Fuarda da yer alan Yıldırım, ziyaretçilerine kitabını imzaladı.

Prof. Dr. Orhan Özbey (Dokuz Eylül Üniversitesi Veteriner Fakültesi), "Hayvancılık İşletmelerinde Sıfır Atık" başlığında bir sunum gerçekleştirdi.

**Subklinik Mastitis
Mücadelesine
Damgamızı Vuruyoruz!**

VIMCO®

Koyun ve keçiler için inaktif mastitis aşısı

**Daha az
subklinik mastitis**

**Daha düşük
bakteri yükü**

**Klinik semptomların
şiddetinde azalma
(meme&süt)**

**Daha düşük
somatik hücre**

Hİpra Türkiye üyesidir.

HIPRA Üretim Tesisleri GMP Belgesi, PIC/S Üyesi agencia española de medicamentos y productos sanitarios tarafından verilmiştir.

**The Reference
in Prevention
for Animal Health**

www.hipra.com

Hİpra Türkiye

Yukan Dudullu Mahallesi
Necip Fazıl Bulvarı Keyap Çarşı Sitesi
B2 Blok No:44/29 34775
Ümraniye, İstanbul

Tel: (0216) 526 60 00
Faks: (0216) 526 60 01
turkey@hipra.com

14. TÜYEM
ULUSLARARASI YEM KONGRESİ
VE YEM SERGİSİ

Yem Sektörünün Buluşma Noktası

19-22 Nisan 2020

Limak Deluxe Kıbrıs

LIMAK

CYPRUS | DELUXE HOTEL

www.tuyem.com

